

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»

для здобувачів освіти 2023 року вступу

галузь знань	08 «право»
спеціальність	081 «право»
рівень вищої освіти	Перший (БАКАЛАВРСЬКИЙ)
ступінь вищої освіти	Бакалавр
освітньо-професійна програма	«Право/Правознавство»
вид дисципліни	обов'язкова
код дисципліни	ОК 21

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2024/2025
Семестр	3, 4,
Кількість кредитів ECTS	6
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Кафедра адміністративного права та процесу

Викладачі: Петро ДІХТІЄВСЬКИЙ, Володимир ПАШИНСЬКИЙ, Наталія ЗАДИРАКА, Вікторія САВІЦЬКА,
Марина СУСАК, Аліна ЦЬОМЕНКО

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

342.9(477)(075)

A31

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Навчально-наукового інституту права
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
(протокол №6 від 19 листопада 2024 р.)*

Розробники:

Петро ДІХТІЄВСЬКИЙ, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри адміністративного права та процесу

Володимир ПАШИНСЬКИЙ, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративного права та процесу

Вікторія САВЦЬКА, кандидат юридичних наук, асистент кафедри адміністративного права та процесу

Марина СУСАК, PhD, асистент кафедри адміністративного права та процесу

Аліна ЦЬОМЕНКО, PhD, асистент кафедри адміністративного права та процесу

- A31 Навчально-методичний комплекс навчальної дисципліни «Адміністративне право» для здобувачів освіти 2023 року вступу. — Київ : ВД «Дакор», 2024. — 120 с.

ISBN 978-617-8066-96-3

УДК 347.9(477)(02)

ISBN 978-617-8066-96-3

© Колектив авторів, 2024
© ТОВ «ВД «Дакор», 2024

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ВІДПРАЦЮВАННЯ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМ	20
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1	20
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2	33
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3	51
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4	64
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5	78
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6	93
ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ	104
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ДО КУРСУ	115

ВСТУП

1. Мета дисципліни — засвоєння студентами теоретичних знань у сфері адміністративно-правового регулювання суспільних відносин, а також формування практичних умінь і навичок щодо правильного тлумачення та застосування відповідних норм адміністративного права.

2. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1) *Знати:* положення вітчизняних та міжнародних (європейських) юридичних актів, спрямованих на юридичне регулювання суспільних відносин, що складаються у сфері публічного адміністрування (управління); основні положення адміністративно-правової доктрини з питань юридичного регулювання суспільних відносин, що складаються у сфері публічного адміністрування (управління); основні підходи суб'єктів правозастосовної діяльності щодо тлумачення і застосування норм адміністративного права, що регулюють суспільні відносини, що складаються у сфері публічного адміністрування (управління).

2) *Вміти:* застосовувати норми адміністративного права для вирішення конкретних практичних ситуацій (казусів).

3) *Володіти* навичками щодо правильного тлумачення норм адміністративного права, що регулюють суспільні відносини, які складаються у сфері публічного адміністрування (управління).

3. Анотація навчальної дисципліни. Форми викладання та методи навчання цієї дисципліни спрямовані на дослідження розвитку адміністративного права; з'ясування завдань, принципів та методів адміністративного права; відмежування адміністративного права

від суміжних галузей права; розуміння системи адміністративного права з огляду на проведення реформ в Україні.

Структура курсу передбачає вивчення студентами адміністративного права у правовій системі України, суб'єктів адміністративного права, інструментів публічного адміністрування (публічного управління), військово-адміністративного права та службового права, адміністративного деліктного права, адміністративного процедурного права та особливостей захисту приватної особи у сфері публічного адміністрування (публічного управління).

Згідно навчального плану дисципліна «Адміністративне право» викладається в 3 та 4 семестрі та по завершенню кожного семестру студенти складають іспит.

4. Завдання вивчення дисципліни:

ЗК 2: Здатність застосовувати набуті знання з адміністративного права у практичних ситуаціях.

ЗК 8: Здатність бути критичним і самокритичним при оцінці ефективності реалізації норм адміністративного права.

ЗК 11: Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні використовуючи інструменти захисту прав, свобод та інтересів приватних осіб у сфері публічного адміністрування.

СК 1: Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві при дослідженні основоположних категорій адміністративного права.

СК 4: Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини, як джерела адміністративного права.

СК 7: Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне право, трудове право, кримінальне право.

СК 14: Здатність до консультування з правових питань, зокрема, можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів, відповідно до вимог професійної етики, належного дотримання норм щодо нерозголошення персональних даних та конфіденційної інформації, у тому числі під час провадження у справах про адміністративне правопорушення (проступок).

5. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (1 — знати; 2 — вміти; 3 — комунікація; 4 — автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи/форми оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Концептуальні знання основних понять адміністративного права	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	10%
1.2	Критичне осмислення основних теорій, принципів, методів адміністративного права	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	10%
2.1	Розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у сфері регулювання публічно-правових відносин	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	10%

Результат навчання (1 — знати; 2 — вміти; 3 — комунікація; 4 — автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи/форми оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
3.1	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації в галузі адміністративного права	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	15%
3.2	Збір, інтерпретація та застосування даних у адміністративній сфері	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	15%
4.2	Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування у сфері публічно-правових відносин	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	15%
4.3	Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти у сфері адміністративного права	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	15%
4.5	Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності	Лекція, семінарське заняття, самостійна робота	Опитування, виконання та презентація тематичної наукової доповіді, модульна контрольна робота, іспит	10%

6. Співвідношення результатів навчання за дисципліною із результатами навчання за освітньою програмою

Програмні результати навчання (назва) \ Результати навчання дисципліни (код)	1.1	1.2	2.1	3.1	3.2	4.2	4.3	4.5
ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин			+	+			+	
ПРН 4. Знати та розуміти основи права Європейського Союзу		+	+		+	+		+
ПРН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності		+	+	+		+	+	+
ПРН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів	+	+			+		+	+

7. Схеми формування оцінки

Максимальна підсумкова оцінка за цю навчальну дисципліну становить 100 балів, з яких максимальна кількість балів за підсумками поточного оцінювання становить 40 балів, за результатами підсумкового оцінювання — 60 балів.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни формується шляхом додавання кількості балів, отриманих за результатами поточного оцінювання, та кількості балів, отриманих за підсумковою формою контролю (іспит); для успішного завершення вивчення дисципліни сума таких балів не може бути меншою ніж 60 балів.

7.1 Форми оцінювання

7.1.1. Форми поточного оцінювання:

1) опитування в усній формі — від 1 до 5 балів за семінарське заняття;

2) виконання та презентація тематичної наукової доповіді — від 1 до 7 балів;

3) модульна контрольна робота — від 1 до 7 балів.

Максимальна кількість балів, яку може одержати здобувач освіти за підсумками поточного оцінювання впродовж семестру складає 40 балів. Для отримання позитивної підсумкової оцінки за навчальну дисципліну мінімальна кількість балів за підсумками поточного оцінювання не може бути меншою, ніж 24 бали (60% від максимального порогового рівня поточного оцінювання (40 балів)).

Щодо таких форм поточного оцінювання як виконання тематичної наукової доповіді та презентації її матеріалів встановлений мінімальний пороговий рівень оцінки (5 балів), недосягнення якого означає, що за даною формою оцінювання здобувач освіти набрав 0 балів.

При фактичному отриманні здобувачем освіти за підсумками поточного оцінювання більше ніж 40 балів, зарахуванню підлягають лише 40 балів.

7.1.2. Форма підсумкового оцінювання: іспит.

Іспит проводиться у формі іспитової роботи, яка включає відповіді на питання — від 0 до 20 балів за кожне. Максимальна кількість балів, які здобувач освіти може одержати за виконання іспитової роботи, становить 60 балів.

Складання іспиту повинно здійснюватися з обов'язковим дотриманням здобувачем освіти вимог академічної доброчесності.

7.1.3. Критерії оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за відповідними формами оцінювання.

Опитування в усній формі — від 1 до 5 балів за семінарське заняття.

5 балів — здобувач правильно вживає правничу термінологію; вільно володіє державною мовою; провів збір та інтегрований аналіз матеріалів з питань адміністративного права з різних джерел та

надав повну, обґрунтовану відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем з достатньою аргументацією; виклад логічний, зв'язний.

4 бали — вільно володіє державною мовою, є неточності у вживанні здобувачем правничої термінології; провів збір та інтегрований аналіз матеріалів з питань адміністративного права з різних джерел та надав повну, обґрунтовану відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем, який містить окремі неточності; є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

3 бали — вільно володіє державною мовою, є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; провів збір та неповний аналіз матеріалів з питань адміністративного права з різних джерел та надав фрагментарну відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем, який містить окремі неточності; є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

2 бали — вільно володіє державною мовою, є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; провів збір та неповний аналіз матеріалів з питань адміністративного права з різних джерел та надав фрагментарну відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем, який містить юридичну помилку/юридичні помилки; є поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу.

1 бал — вільно володіє державною мовою, є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; провів/не провів збір і не провів аналіз матеріалів з питань адміністративного права з різних джерел та не надав відповідь з коротким висновком щодо окремої проблеми/окремих проблем; є недоліки в послідовності викладу матеріалу.

Виконання та презентація тематичної наукової доповіді — від 1 до 7 балів

7 балів — здобувач правильно вживає правничу термінологію; вільно володіє державною мовою; провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права з різних

джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки; доповідь/наукова робота не містить плагіату, посилення на використані джерела — коректне; виклад — логічний, зв'язний; аргументовано відповів на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи.

6 балів — здобувач правильно вживає правничу термінологію; вільно володіє державною мовою; провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки; доповідь/наукова робота не містить плагіату; є поодинокі недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; аргументовано відповів на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи.

5 балів — є неточності у вживанні здобувачем правничої термінології; вільно володіє державною мовою; провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, виокремив юридично значущі факти і сформулював обґрунтовані правові висновки, які містять окремі неточності; доповідь/наукова робота не містить плагіату; є поодинокі недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи є частково аргументованими.

4 бали — є неточності у вживанні здобувачем правничої термінології; вільно володіє державною мовою; провів збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права

з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів інтегрований аналіз цих матеріалів, частково виокремив юридично значущі факти і сформулював правові висновки, які не достатньо обґрунтовані чи носять загальновідомий характер; доповідь/наукова робота не містить плагіату, є поодинокі недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи частково аргументовані.

3 бали — є неточності у вживанні здобувачем правничої термінології; вільно володіє державною мовою; провів частковий збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів фрагментарний аналіз цих матеріалів, частково виокремив юридично значущі факти і сформулював правові висновки, які не достатньо обґрунтовані чи носять загальновідомий характер; доповідь/наукова робота не містить плагіату, є недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи не аргументовані.

2 бали — є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; є помилки у використанні державної мови; провів частковий збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та провів фрагментарний аналіз цих матеріалів, не виокремив юридично значущі факти та/або не сформулював правові висновки; доповідь/наукова робота не містить плагіату, є недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; відповіді здобувача на

поставлені запитання за результатами презентації доповіді/наукової роботи не аргументовані.

1 бал — є помилки у вживанні здобувачем правничої термінології; є помилки у використанні державної мови; провів частковий збір матеріалів за темою доповіді/наукової роботи з питань адміністративного права з різних джерел, в тому числі використовуючи доступні інформаційні технології і бази даних, та не провів аналіз цих матеріалів, не виокремив юридично значущі факти та/або не сформулював правові висновки; доповідь/наукова робота не містить плагіату, є недоліки в оформленні використаних джерел та/або послідовності викладу матеріалу; здобувач не надав відповіді на поставлені запитання; сформовані програмні компетентності є початковими.

Модульна контрольна робота — від 1 до 7 балів.

Форми тестів:

вибір однієї правильної відповіді — максимум 1 бал, якщо здобувач обрав вірну відповідь, 0 балів — якщо неправильно;

вибір декількох правильних відповідей — максимум 1,5 бали, якщо здобувач обрав вірно всі відповіді, якщо здобувачем не обрано вірно всі відповіді — 0.5 бала за кожну правильно обрану відповідь;

встановлення відповідності — максимум 2,5 бали, якщо здобувач встановив всі відповідності вірно, якщо здобувачем не встановлено всі відповідності вірно — 0.5 за кожну вірно встановлену відповідність;

встановлення правильної послідовності — максимум 3 бали, якщо здобувач встановив правильно всю послідовність, якщо здобувачем не всю послідовність встановлено правильно — 1 бал за кожну вірно встановлену здобувачем послідовність.

Критерії оцінювання ***іспиту*** здійснюються відповідно до Положення про критерії оцінювання підсумкових форм роботи здобувачів освіти денної та заочної форми навчання у ННІ Права від 29.08.2022 року.

7.2 Організація оцінювання

7.2.1. Обчислення загальної кількості балів, одержаних здобувачами освіти в межах поточного оцінювання, здійснюється за «накопичувальною системою», тобто шляхом додавання балів, виставлених викладачем, який проводить семінарські заняття, за кожну з передбачених форм поточного оцінювання. Викладач виставляє у визначений термін кількість одержаних за підсумками поточного оцінювання балів і вносить їх у відповідні документи обліку успішності здобувачів освіти.

7.2.2. Оцінювання усних відповідей на семінарських заняттях, а також результатів презентації за матеріалами наукової доповіді відбувається безпосередньо після їх завершення.

Тематична наукова доповідь — самостійна письмова науково-дослідницька робота невеликого формату (до 10 сторінок, текстовий редактор Word, кегль — 14, інтервал — 1,5, всі поля — 2 см, посторінкові посилання на джерела, загальний список використаних джерел), в якій здобувач освіти досліджує проблемні питання обраної теми.

Теми доповідей рекомендуються викладачем на першому лекційному/семінарському занятті з вивчення навчальної дисципліни і обираються здобувачами освіти згідно їх дослідницькими вподобаннями.

Здобувачі вільні обирати теми для досліджень, зокрема й ті, які є контраверсійними. Особисті погляди викладача/викладачів із тих чи інших питань, формальні або неформальні інституційні практики не є перешкодою для реалізації здобувачами своєї академічної свободи у цих питаннях.

Написана та оформлена належним чином наукова доповідь перевіряється здобувачем самостійно на дотримання академічної доброчесності, передається для оцінювання викладачу, який теж перевіряє наукову роботу на дотримання здобувачем академічної доброчесності. Результати дослідження обраної теми презентуються (усно

доповідаються) здобувачем освіти і обговорюються у формі тематичної дискусії на семінарському занятті згідно з визначеним викладачем графіком.

7.2.3. У разі відсутності здобувача освіти на семінарському занятті з незалежних від нього причин, за наявності підтверджених підстав, він може протягом одного тижня після пропущеного заняття відпрацювати його в поза аудиторний час (час консультацій викладача) у формі, узгодженій з викладачем. Відпрацювання здійснюється в межах тих обов'язкових форм поточного оцінювання, які були передбачені для пропущеного заняття. За результатами позитивного відпрацювання викладачем нараховуються бали. Не допускається відпрацювання більше, ніж одного пропущеного семінарського заняття за один раз.

7.2.4. Якщо за підсумками поточного оцінювання здобувач освіти не досяг рекомендованого мінімального порогового рівня оцінки (24 бали) тих результатів навчання, які не можуть бути оцінені під час підсумкового контролю, викладач, який веде семінарські заняття, має право звернутись до директора НН Інституту права про недопуск здобувача освіти до підсумкового оцінювання. Таке подання разом з графіком відпрацювань подається директору НН Інституту права не пізніше, ніж за 10 робочих днів до початку періоду складання іспитів.

Для здобувачів освіти, які не допущені до складання іспиту, проводяться відпрацювання у формі, передбаченій робочою навчальною програмою, максимальна оцінка, за які не може перевищувати кількості балів, що дорівнює різниці між рекомендованим мінімальним пороговим рівнем оцінки (24 бали) та фактичною кількістю балів, одержаних здобувачем освіти за всіма формами поточного контролю.

Якщо здобувач освіти за підсумком відпрацювань не досяг рекомендованого мінімального порогового рівня оцінки (24 бали), викладач, який веде семінарські заняття і приймав відпрацювання,

звертається до директора НН Інституту права з поданням, в якому фіксує невиконання здобувачем освіти індивідуального навчального плану.

7.2.5. У разі здійснення підсумкового оцінювання із **застосуванням технологій дистанційного навчання** така форма підсумкового оцінювання з навчальної дисципліни як іспит може проводитися у виді тестування он-лайн та усної співбесіди.

Для підготовки до співбесіди викладач, що приймає іспит, заздалегідь розсилає здобувачам освіти *перелік питань* з навчальної дисципліни для підготовки, а також інформацію про вимоги до проведення співбесіди. Співбесіда передбачає відповідь здобувача освіти на три основні питання, які змістовно відповідають питанням з *переліку питань*. З метою уточнення відповідей на основні питання викладачем можуть ставитися додаткові питання.

Для виконання тестів он-лайн безпосередньо перед початком іспиту здобувачам освіти електронною поштою або в месенджер надсилається посилання на он-лайн тестування, яке виконується в онлайн-режимі з використанням програмних сервісів, що забезпечують синхронний відеозв'язок.

7.3 Шкала відповідності оцінок

За 100 — бальною шкалою	За національною шкалою
90 — 100	Відмінно/ Excellent
75 — 89	Добре/ Good
60 — 74	Задовільно/ Satisfactory
0 — 59	не задовільно/ Fail

8. Структура навчальної дисципліни.

Тематичний план лекцій і семінарських занять

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1			
Адміністративне право у правовій системі України			
Тема 1: Поняття, виникнення та розвиток адміністративного права у правовій системі України	2	2	2
Тема 2: Предмет (відносини), метод і доктрина адміністративного права	2	2	4
Тема 3: Публічне управління, публічне адміністрування: співвідношення понять	2		2
Тема 4: Принципи адміністративного права	2	2	4
Тема 5: Норми адміністративного права. Джерела норм адміністративного права	2		2
Модульна контрольна робота 1			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2			
Суб'єкти адміністративного права			
Тема 6: Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права	4	2	6
Тема 7: Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права	2		2
Тема 8: Президент України як суб'єкт адміністративного права	2	0	4
Тема 9: Незалежні регулятори у публічному адмініструванні (публічному управлінні)	2	2	4
Тема10: Приватна особа як суб'єкт адміністративного права, суб'єктивні публічні права та обов'язки приватної особи	2		4
Модульна контрольна робота 2			

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3 Інструменти публічного адміністрування (публічного управління)			
Тема 11: Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)	2	2	2
Тема 12: Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)	2	2	2
Тема 13: Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)	2	0	4
Тема 14: Плани та фактичні дії як інструменти публічного адміністрування (публічного управління)	2	0	4
<i>Модульна контрольна робота 3</i>			
Усього годин за семестр	30	14	46
Іспит по завершенню 3 семестру			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4 Військово-адміністративне право та службове право			
Тема 15: Військово-адміністративне право у системі адміністративного права	2	0	6
Тема 16: Адміністративно-правові режими	2	2	2
Тема 17: Публічна служба та державна служба	2	0	4
Тема 18: Військова служба як державна служба особливого характеру	2	2	2
Тема 19: Дисциплінарна відповідальність державних службовців та військово-службовців	2	0	4
<i>Модульна контрольна робота 4</i>			

Назва теми	Кількість годин		
	Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5 Адміністративне деліктне право			
Тема 20: Адміністративна відповідальність	2	2	4
Тема 21: Адміністративне правопорушення (проступок)	2		2
Тема 22: Заходи адміністративної відповідальності	2	0	4
Тема 23: Проведення у справі про адміністративне правопорушення (проступок)	4	4	6
<i>Модульна контрольна робота 5</i>			
ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6 Адміністративне процедурне право та захист приватної особи у сфері публічного адміністрування (публічного управління)			
Тема 24: Поняття, завдання та принципи адміністративної процедури	2	2	2
Тема 25: Учасники адміністративної процедури, їх права та обов'язки	2		4
Тема 26: Адміністративне провадження. Адміністративне оскарження	4	2	2
Тема 27: Міжнародний захист приватних осіб	2	0	4
<i>Модульна контрольна робота 6</i>			
Усього годин за семестр	30	14	46
Іспит по завершенню 4 семестру			

Загальний обсяг 180 год., в тому числі:

- Лекції — **60 год.**
- Семінарські заняття — **28 год.**
- Самостійна робота — **92 год.**

ЗМІСТ ЛЕКЦІЙ. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ТА ВІДПРАЦЮВАННЯ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДО ТЕМ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1

Адміністративне право у правовій системі України				
1	Тема 1: Поняття, виникнення та розвиток адміністративного права у правовій системі України	2	2	2
2	Тема 2: Предмет (відносин), метод і доктрина адміністративного права	2	2	4
3	Тема 3: Публічне управління, публічне адміністрування: співвідношення понять	2		2
4	Тема 4: Принципи адміністративного права	2	2	4
5	Тема 5: Норми адміністративного права. Джерела норм адміністративного права	2		2
Модульна контрольна робота 1				

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 1: Поняття, виникнення та розвиток адміністративного права у правовій системі України (2 год.)

1. Передумови виникнення адміністративного права та адміністративної науки.

2. Поняття адміністративного права.
3. Адміністративне право в правовій системі України.
4. Система адміністративного права.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 1: Поняття, виникнення та розвиток адміністративного права у правовій системі України (2 год.)

Питання для обговорення

1. Передумови виникнення адміністративного права та адміністративної науки.
2. Поняття адміністративного права.
3. Адміністративне право в правовій системі України.
4. Система адміністративного права.

Тематика наукових доповідей

1. Адміністративне право та адміністративно-правова наука в Україні.
2. Наука поліцейського права в Університеті Святого Володимира.
3. Особливості формування адміністративного права в країнах Західної Європи (Німеччина, Франція, Італія, ін.).
4. Вплив євроінтеграційних процесів на розвиток адміністративного права в Україні.
5. Концепція людиноцентризму в сучасній доктрині адміністративного права.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Камеральна діяльність.
2. Поліцейське право та перехід до адміністративного права.
3. Обмеження вільного розсуду адміністрації та захист громадян перед адміністрацією.

4. Концепти адміністративного права: адміністративно-правові режими, адміністративна юрисдикція, адміністративно-правовий статус, управління і адміністрування.
5. Адміністративне право як елемент публічного права та його відмежування від приватного права.
6. Співвідношення адміністративного права з іншими суміжними правовими галузями.

Практичне завдання

В статті 40 Конституції України закріплено право на звернення до органів державної влади, органів місцевого самоврядування та посадових і службових осіб цих органів, які зобов'язані розглянути звернення і дати обґрунтовану відповідь у встановлений законом строк. Дане конституційне положення конкретизується Законом України «Про звернення громадян» та Законом України «Про адміністративну процедуру», які встановлюють права та обов'язки учасників процедури звернення приватних осіб, види звернень, вимоги до звернення, термін розгляду звернень громадян та ін.

На підставі аналізу статей Конституції України та відповідних нормативно-правових актів наведіть аналогічні приклади, які ілюструють деталізацію і конкретизацію норм конституційного права адміністративно-правовими нормами.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.

4. Артем Соломаха. Правова природа (історія) адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 23–37.
5. Валерій Колпаков. Поняття адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 39–89.
6. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоєць, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
7. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
8. Соломаха А.Г. «Історія адміністративного права України» як навчальна дисципліна в Київському університеті. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоєць, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. С. 435–466. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
9. P. Dikhtievskiy, V. Pashinskyi, N. Zadyraka, L. Chupryna, O. Kryvenko Military and administrative law: development trends in the context of Russian military aggression challenges and threats. *Rivista di scienze giuridiche*. 2023. № 3. P. 277-298. DOI: https://doi.org/10.26350/18277942_000137
10. Ващенко Ю.В. Тенденції розвитку адміністративного права в Україні в світлі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. *Адміністративне право і процес*, № 4(18), 2016, С. 4–15.
11. Коломоєць Т. А., Колпаков В.К. Камеральні відносини XV-XX століть у генезі адміністративного права. *Право України*. 2020. № 5. С. 272–288. DOI: <https://doi.org/10.33498/louu-2020-05-272>
12. Vashchenko, Y. Constitution of Pylyp Orlyk: Categories of Contemporary Constitutional and Administrative Law. *Logos, Lithuania*, 2019, N 99, 73-74.
13. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
14. Про звернення громадян : Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80>
15. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 № 2073-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 2: Предмет (відносини), метод і доктрина адміністративного права (2 год.)

1. Предмет (відносини) адміністративного права.
2. Метод адміністративно-правового регулювання.
3. Доктрина адміністративного права.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 3: Публічне управління, публічне адміністрування: співвідношення понять (2 год.)

1. Сутність і зміст публічного управління.
2. Публічна влада, структура публічної влади.
3. Публічне адміністрування як форма реалізації публічної влади.
4. Суб'єкти публічного адміністрування.
5. Публічний інтерес.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 2-3: Предмет (відносини), метод і доктрина адміністративного права. Публічне управління, публічне адміністрування: співвідношення понять (2 год.)

Питання для обговорення

1. Предмет (відносини) адміністративного права.
2. Метод адміністративно-правового регулювання.
3. Сутність і зміст публічного управління, публічного адміністрування: співвідношення понять.
4. Публічна влада, структура публічної влади.
5. Публічний інтерес.
6. Доктрина адміністративного права.

Тематика наукових доповідей

1. Сучасні теоретико-правові підходи щодо предмета адміністративного права.
2. Функції адміністративно-правової доктрини.
3. Європейські моделі публічного управління та адміністрування.
4. Види публічного адміністрування.
5. Публічний інтерес: основні підходи до розуміння та юридичне значення.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (6 год.)

1. Сутність та зміст методу субординації, методу координації та методу реординації.
2. Відносини адміністративних зобов'язань.
3. Публічна адміністрація, публічне адміністрування.
4. Принципи публічного адміністрування.
5. Принцип легітимних очікувань.
6. Муніципальне управління: поняття та сутність.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Нормативне закріплення визначення публічного інтересу міститься:
 - а) в науковій літературі;
 - б) Законі України «Про адміністративну процедуру»;
 - в) не закріплено.
2. Публічне адміністрування як зовнішня форма реалізації державної влади здебільшого характерна для:
 - а) органів законодавчої влади;
 - б) органів виконавчої влади;
 - в) органів судової влади.
3. Систему органів виконавчої влади в Україні складають:

- а) Кабінет Міністрів України, центральні та місцеві органи виконавчої влади;
 - б) Кабінет Міністрів України, центральні та місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування;
 - в) Кабінет Міністрів України, Президент України, центральні та місцеві органи виконавчої влади.
4. В українському праві публічною владою визнається:
- а) виконавча влада та місцеве самоврядування;
 - б) влада народу, державна влада законодавча, виконавча судова, місцеве самоврядування;
 - в) влада народу та державна влада законодавча, виконавча, судова.
5. Публічна влада — це:
- а) здатність розгалуженої системи недержавних суб'єктів впливати на рішення, дії чи бездіяльність фізичних і юридичних осіб та/або вирішувати юридичну долю неживих об'єктів, маючи на меті досягнення суспільно значущих цілей.
 - б) здатність розгалуженої системи державних та недержавних суб'єктів впливати на рішення, дії чи бездіяльність фізичних і юридичних осіб та/або вирішувати юридичну долю неживих об'єктів, маючи на меті досягнення реалізацію приватних інтересів;
 - в) здатність розгалуженої системи державних та недержавних суб'єктів впливати на рішення, дії чи бездіяльність фізичних і юридичних осіб та/або вирішувати юридичну долю неживих об'єктів, маючи на меті досягнення суспільно значущих цілей.
6. Співвідношення публічної та державної влади можна охарактеризувати як:
- а) є тотожними поняттями;

- б) публічна влада ширша за змістом за державну;
- в) державна влада ширша за змістом за публічну.

Рекомендована література

1. *Адміністративне право України: підручник.* / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-те вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
4. Валерій Колпаков. Предмет (відносини), метод і доктрина адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. С. 90–119.
5. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломoeць, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2022. 986 с.
6. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
7. Діхтієвський П.В. Права особи та адміністративна юстиція: міжнародні способи захисту. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломoeць, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. С. 64–96.
8. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
9. Нашинець-Наумова А. Концепт «електронної держави» у рамках нової системи публічного управління. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломoeць, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. С. 313–338.
10. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
11. Коломoeць Т. О., Колпаков В.К. Доктрина та предмет: сутність і зміст адміністративного права. Право України. 2021. № 10. С. 12–28. DOI: 10.33498/loi-2021-10-012
12. Колпаков В. К. Місія адміністративного права в дискурсі постмодерну: від супутника державного управління до права юридичних смислів. Ампаро. Гельветика. 2022. № 1. С. 23–36.

13. Vashchenko, Y. Separation of powers in Ukraine: challenges and solutions from the administrative law perspective. *Administrative Law and Process*, 2018, № 4(23), 58–74.
14. Савицька В.В. Діяльність публічної адміністрації у сучасних умовах. Юридичний науковий електронний журнал. №12. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. С. 306–308.
15. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру». Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимощука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с. <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/74413.pdf>
16. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>
17. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>
18. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 №794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-18>
19. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 №3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>
20. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 09.04.1999 №586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/586-14>
21. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 №280/97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 4: Принципи адміністративного права (2 год.)

1. Поняття та значення принципів адміністративного права.
2. Система принципів адміністративного права.
3. Принципи належного врядування.
4. Принцип верховенства права у системі принципів адміністративного права.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 5: Норми адміністративного права. Джерела норм адміністративного права (2 год.)

1. Поняття та структура адміністративно-правової норми.
2. Види та реалізація адміністративно-правових норм.
3. Поняття та види джерел адміністративного права.

4. Національні та міжнародні джерела адміністративного права.
5. Рішення судових органів як джерела адміністративного права.
6. Неформалізовані квазіджерела адміністративного права.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 4-5: Принципи адміністративного права. Норми адміністративного права. Джерела норм адміністративного права (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття, значення та система принципів адміністративного права.
2. Принципи належного врядування.
3. Принцип верховенства права у системі принципів адміністративного права.
4. Поняття та структура адміністративно-правової норми.
5. Види та реалізація адміністративно-правових норм.
6. Поняття та види джерел адміністративного права.
7. Національні та міжнародні джерела адміністративного права.
8. Рішення судових органів як джерела адміністративного права.
9. Неформалізовані квазіджерела адміністративного права.

Тематика наукових доповідей

1. Складові принципу верховенства права в адміністративному праві.
2. Європейські стандарти (принципи) адміністративного права.
3. Вплив європейської інтеграції України на формування джерельної бази адміністративного права.
4. Практика Європейського Суду з прав людини як джерело адміністративного права.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (6 год.)

1. Принципи сфери оскарження.
2. Принципи адміністративних послуг.
3. Принципи адміністративної відповідальності.
4. Кодифіковані акти як джерела адміністративного права.
5. Юридична сила формалізованих джерел адміністративного права.
6. Юридичні акти «м'якого права» як джерела адміністративного права.

Практичне завдання 1

На підставі аналізу положень Закону України «Про адміністративну процедуру» та Закону України «Про адміністративні послуги» назвіть принципи, на яких базується здійснення адміністративних процедур та надання адміністративних послуг в Україні. Розкрийте їх зміст.

Практичне завдання 2

Серед національних джерел адміністративного права виділяють закони та підзаконні нормативно-правові акти. Назвіть по 6 прикладів Законів України; Указів Президента України; Постанов Кабінету Міністрів України; нормативних актів центральних органів виконавчої влади як джерел адміністративного права.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.

3. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. *Загальне адміністративне право: підручник* / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. *Курс адміністративного права України: підручник* / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с
6. Валерій Колпаков. Принципи адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 120–143.
7. Валерій Колпаков. Норми адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 145–167.
8. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломoeць, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
9. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
10. Задирака Н.Ю. Джерела адміністративного процесуального права: актуальні питання доктринального визначення, види та класифікація. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломoeць, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. С. 150–181. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
11. Савіцька В.В. Принципи належного врядування в діяльності публічної адміністрації. Юридичний науковий електронний журнал. №11. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. С. 510–513.
12. Бережна К. В. Принципи організації та функціонування інститутів влади в Європейському Союзі та Україні порівняльно-правовий аналіз: монографія. Запоріжжя Видавничий дім «Гельветика», 2017. 405 с.
13. Берназюк О.О. Правовий висновок Верховного Суду як джерело суддівської правотворчості. Аналітично-порівняльне правознавство, 2023, 6. С. 402–409.
14. Болочан І. В. Теорія реалізації норм адміністративного права: монографія. Запоріжжя: Гельветика. 2017. 560 с.
15. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>
16. Про адміністративну процедуру : Закон України від 17.02.2022 №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>

17. Про адміністративні послуги : Закон України від 06.09.2012 № 5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5203-17>
18. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини : Закон України від 23.02.2006 №3477-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3477-15>
19. Про затвердження Положення про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади : Постанова Кабінету Міністрів України; Положення від 28.12.1992 №731. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/731-92-%D0%BF>

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2

Суб'єкти адміністративного права				
6	Тема 6: Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права	4	2	6
7	Тема 7: Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права	2		2
8	Тема 8: Президент України як суб'єкт адміністративного права	2	0	4
9	Тема 9: Незалежні регулятори у публічному адмініструванні (публічному управлінні)	2	2	4
10	Тема 10: Приватна особа як суб'єкт адміністративного права, суб'єктивні публічні права та обов'язки приватної особи	2		4

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 6: Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права (4 год)

1. Поняття та ознаки категорії «публічне управління (адміністрування)».
2. Поняття та ознаки категорії «суб'єкт публічного адміністрування» («суб'єкт публічного управління»).
3. Система суб'єктів публічного адміністрування (публічного управління).
4. Система органів виконавчої влади.
5. Система органів місцевого самоврядування.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (6 год):

1. Поняття та ознаки категорії «суб'єкт публічного управління (адміністрування)».

2. Компетенція та повноваження суб'єкта публічного адміністрування (публічного управління).
3. Положення Конституції України щодо визначення кола суб'єктів публічної влади.
4. Порядок створення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади.
5. Порядок створення, реорганізації та ліквідації органів місцевого самоврядування.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Кличук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Петро Діхтієвський, Ващенко Юлія. Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Кличук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 168–219.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцько, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання третє. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
5. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 458 с.
6. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
7. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцько, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
8. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак., Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.

9. Міхровська М. Електронне урядування — важливий крок до забезпечення прав людини. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права-та процесу: тенденції, перспективи, практика :колективна монографія / Є.Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака,Т. Коломоець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2022. С. 567–608.
10. Савіцька В.В. Принципи належного врядування в діяльності публічної адміністрації. Юридичний науковий електронний журнал. №11. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. С. 510–513.
11. Сукманова О.В. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування. Науковий вісник міжнародного державного університету. Серія: «Юриспруденція». 2021. №33. С. 64–77.
12. Пашинський В.Й., Цьоменко А.В. Забезпечення захисту персональних даних громадян органами публічної влади в умовах війни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Військові науки. № 4 (52), 2022. Київ, С. 50–53. URL:<https://miljournals.knu.ua/index.php/visnuk/article/view/1006/945>.
13. Яковчук Я.В. Місцеві державні адміністрації як суб'єкти публічного адміністрування. Науковий вісник Ужгородського Національного Університету, 2021. Вип. 65. С. 261–265.
14. Конституція України: 28 червня1996. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-18>.
16. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>.
17. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/586-14>.
18. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
19. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>.
20. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 р. № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 7: Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права (2 год.)

1. Кабінет Міністрів України в системі органів виконавчої влади.
2. Основні завдання та повноваження Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади.
3. Принципи діяльності Кабінету Міністрів
4. Здійснення повноважень Кабінету Міністрів України у відносинах з іншими органами публічної влади.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 6–7: Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права. Кабінет Міністрів України як суб'єкт адміністративного права. (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки категорії «суб'єкт публічного адміністрування» («суб'єкт публічного управління»).
2. Система суб'єктів публічного адміністрування (публічного управління).
3. Система органів виконавчої влади.
4. Система органів місцевого самоврядування.
5. Кабінет міністрів України в системі органів виконавчої влади.
6. Основні повноваження Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади.

Тематика наукових доповідей

1. Склад, порядок формування Кабінету Міністрів України.
2. Повноваження Кабінету Міністрів України в умовах воєнного стану.
3. Місце Кабінету Міністрів України в системі органів виконавчої влади.

4. Міністерства як центральний орган виконавчої влади: законодавче визначення повноважень.
5. Класифікація центральних органів виконавчої влади зі спеціальним статусом.
6. Порядок створення, реорганізації та ліквідації органів виконавчої влади.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Поняття та система суб'єктів публічного адміністрування (публічного управління).
2. Система органів виконавчої влади.
3. Повноваження Кабінету міністрів України.
4. Повноваження центральних органів виконавчої влади
5. Повноваження місцевих органів виконавчої влади.
6. Система органів місцевого самоврядування.

Практичне завдання

Проаналізуйте норми Конституції України та законів України, визначте з яких суб'єктів складається виконавча влада. На підставі здійсненого аналізу, самостійно зобразити схематично систему органів виконавчої влади.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Який з органів ЦОБВ відноситься до органів зі спеціальним статусом?
 - а) Міністерство внутрішніх справ України;
 - б) Державне агентство автомобільних доріг України;
 - в) Кабінет Міністрів України;
 - г) Фонд державного майна.
2. Який орган місцевого самоврядування належить до представницьких органів місцевого самоврядування?

- а) Київська міська державна адміністрація;
 - б) Центр надання адміністративних послуг Святошинського району;
 - в) Київська обласна рада;
 - г) Одеська обласна державна адміністрація.
3. Який суб'єкт повинен приймати рішення щодо утворення, реорганізації та ліквідації центральних органів виконавчої влади?
- а) Кабінет Міністрів України;
 - б) Президент України;
 - в) Прем'єр міністр;
 - г) Керівник відповідного органу.
4. На які види поділяються органи виконавчої влади залежно від порядку вирішення питань?
- а) вищі, центральні та місцеві;
 - б) єдиноначальні та колегіальні;
 - в) політичні та адміністративні;
 - г) органи загальної компетенції та органи галузевої компетенції.
5. Яке з наведених визначень є визначенням поняття «Дискреційні повноваження»:
- а) ситуаційно, тимчасово або безстроково передані у відповідності із законом або договором органу виконавчої влади або органу місцевого самоврядування окремі повноваження або частина повноважень, які віднесені законом до компетенції іншого органу виконавчої влади або іншого органу місцевого самоврядування;
 - б) це повноваження, які адміністративний орган, приймаючи рішення, може здійснювати з певною свободою розсуду, тобто коли такий орган може обирати з кількох

юридично допустимих рішень те, яке він вважає найкращим;

- в) офіційно надане публічній адміністрації право на здійснення своєї діяльності у визначених Коституцією України та Законами України порядку.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Петро Діхтієвський. Ващенко Юлія. Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 168–219.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцько, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання третє. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
5. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 458 с.
6. Адміністративне право / ред кол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с
8. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцько, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
9. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак., Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.
10. Пашинський В.Й., Цюмоєнко А.В. Забезпечення захисту персональних даних громадян органами публічної влади в умовах війни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Військові науки. № 4 (52), 2022. Київ, С. 50–53. URL:<https://miljournals.knu.ua/index.php/visnuk/article/view/1006/945>.

11. Конституція України: 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
12. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-18>.
13. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>.
14. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 9 квітня 1999 р. № 586-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/586-14>.
15. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
16. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 8: Президент України як суб'єкт адміністративного права (2 год.)

1. Повноваження Президента як суб'єкт публічного управління.
2. Президент України як суб'єкт публічного управління в сфері оборони.
3. Характеристика повноважень Президента України у сфері виконавчої влади України.
4. Суб'єкти забезпечення реалізації Президентом України повноважень.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год):

1. Характеристика та нормативне регулювання повноважень Президента України у сфері виконавчої влади України.
2. Повноваження Президента України у сфері національної безпеки та оборони.
3. Система суб'єктів, які забезпечують реалізацію Президентом України повноважень.
4. Завдання Офісу Президента України як допоміжного органу при Президентові України.

5. Консультативні, дорадчі, допоміжні органи і служби при Президентові України у системі здійснення повноважень Президента України.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Петро Діхтієвський. Ващенко Юлія. Суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) як суб'єкти адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 168–219.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцько, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання третє. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 458 с.
6. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с
8. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак., Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.
9. Баріловська Т.А. Зовнішні функції Президента України в контексті забезпечення безпеки держави. Часопис Київського університету права. 2019. №4. С. 402–405.
10. Журовська Ярина, Тарасюк Роман. Правовий статус Президента України. Актуальні проблеми правознавства. 2018. Вип. 4 (16). С. 163–167.
11. Мартинюк Р. Президент України в системі стримувань і противаг на сучасному етапі. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 8. С. 28–31.
12. Скрипнюк О. В., Федоренко В. Л. Нормотворча діяльність Президента України та її нормопроєктне забезпечення: монографія. Київ: НАДУ. 2021. 344 с.

13. Пашинський В.Й., Цьоменко А.В. Забезпечення захисту персональних даних громадян органами публічної влади в умовах війни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Військові науки. № 4 (52), 2022. Київ, С. 50–53. URL: <https://miljournals.knu.ua/index.php/visnuk/article/view/1006/945>.
14. Конституція України: 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
15. Про вибори Президента України: Закон України від 5 березня 1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2467-14>.
16. Про національну безпеку України: Закон України від 21 червня 2018 р. № 2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19>.
17. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.
18. Про звернення громадян: Закон України від 12 жовтня 1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-ВР>.
19. Про Положення про порядок підготовки та внесення проектів актів Президента України: Указ Президента України від 15 листопада 2006 р. № 970/2006. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/970/2006>.
20. Про Положення про Офіс Президента України: Указ Президента України від 25 червня 2019 р. № 436/2019. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 9: Незалежні регулятори у публічному адмініструванні (публічному управлінні) (2 год.)

1. Поняття, сутність та функції незалежних регуляторів у публічному адмініструванні (публічному управлінні).
2. Нормативно-правове регулювання незалежних регуляторів.
3. Правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.
4. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку.
5. Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей.
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку.
7. Національна рада з питань телебачення і радіомовлення України.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Незалежні регуляторні органи в системі суб'єктів публічної адміністрації.
2. Нормативно-правове регулювання незалежних регуляторів.
3. Основні завдання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг з іншими органами виконавчої влади.
4. Склад та структура Комісії з регулювання азартних ігор та лотерей.
5. Статус Національної комісії з цінних паперів.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 259–270.
2. Ващенко Юлія. Незалежні регулятори у публічному адмініструванні (публічному управлінні) / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 259–270.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання третє. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
5. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / Галунько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 458 с.
6. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с
8. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак., Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.
9. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування: навч. посіб. / Укладачі: О. В. Надьон, І. М. Хмиров, Т. О. Луценко. Х.: НУЦЗУ, 2020. 175 с

10. Публічне управління та адміністрування: навчальний посібник / А.О. Дегтяр, О.А. Дегтяр, Х.І. Калашнікова, М.К. Гнатенко. Харків: НАУ «ХАІ», 2021. – 128 с.
11. Сайман С.Г. Адміністративна поведінка організацій, що виконують функції незалежних регуляторів у публічному адмініструванні. Правова позиція. 2021. №7. С. 22–29.
12. Petro Dikhtievskiy, Nataliia Zadyraka, Volodymyr Pashinskyi, Liudmyla Chupryna, Volodymyr Dikhtievskiy, Legal regulation of access to public information on the state of use of natural resources, 2023 Issue 2022/2 ,Р. 103-123, DOI 10.3280/RISS2022-002008
13. Пашинський В.Й., Цьоменко А.В. Забезпечення захисту персональних даних громадян органами публічної влади в умовах війни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Військові науки. № 4 (52), 2022. Київ, С. 50–53. URL:<https://miljournals.knu.ua/index.php/visnuk/article/view/1006/945>.
14. Конституція України: 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
15. Про Кабінет Міністрів України: Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-18>.
16. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. № 3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>.
17. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
18. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг: Закон України від 22 вересня 2016 р. № 1540-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540-19#Text>.
19. Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики і комунальних послуг: Указ Президента України від 10 вересня 2014 р. № 715/2014. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/715/2014#Text>.
20. Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку: Закон України від 16 грудня 2021 р. № 1971-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1971-IX#Text>.
21. Про затвердження Положення про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку: Указ Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1067/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1067/2011#Text>.
22. Про державне регулювання діяльності щодо організації та проведення азартних ігор: Закон України від 14 липня 2020 р. № 768-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/768-20#Text>.
23. Про Комісію з регулювання азартних ігор та лотерей: Положення затверджене Постановою Кабінету Міністрів України від 23 вересня 2020 р. № 891. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/891-2020-%D0%BF#Text>.
24. Про державне регулювання ринків капіталу та організованих товарних ринків: Закон України від 30 жовтня 1996 р. № 448/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-ВР>.

25. Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23 листопада 2011 р. № 1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>.
26. Про медіа: Закон України від 13 грудня 2022 р. № 2849-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 10: Приватна особа як суб'єкт адміністративного права, суб'єктивні публічні права та обов'язки приватної особи (2 год.)

1. Зміст поняття «приватна особа».
2. Види приватних осіб.
3. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи.
4. Суб'єктивні публічні права та обов'язки приватної особи та їх сутність.
5. Право приватної особи на публічну інформацію.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 9-10: Незалежні регулятори у публічному адмініструванні (публічному управлінні). Приватна особа як суб'єкт адміністративного права, суб'єктивні публічні права та обов'язки приватної особи (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття, сутність та функції незалежних регуляторів у публічному адмініструванні (публічному управлінні).
2. Незалежні регуляторні органи в Україні та їх правовий статус.
3. Зміст поняття «приватна особа» та види приватних осіб.
4. Суб'єктивні публічні права та обов'язки приватної особи та їх сутність.
5. Право приватної особи на публічну інформацію.

Тематика наукових доповідей

1. Правовий статус Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері енергетики та комунальних послуг.
2. Характеристика права приватної особи на публічну інформацію та його нормативне регулювання.
3. Механізм реалізації права на звернення громадян.
4. Особливості права особи на електронну петицію.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Незалежні регуляторні органи в системі суб'єктів публічної адміністрації.
2. Нормативно-правове регулювання діяльності незалежних регуляторів.
3. Фізичні та юридичні особи, як суб'єкти адміністративного права.
4. Громадянин України, як суб'єкт адміністративного права.
5. Внутрішньо переміщені особи, як суб'єкт адміністративного права.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Що не відноситься до сфери діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку?
 - а) виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства у сфері електронних комунікацій;
 - б) виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства у сфері радіочастотного спектра;

- в) виявлення та запобігання порушенням вимог законодавства суб'єктами господарювання та забезпечення інтересів суспільства у сфері надання послуг поштового зв'язку;
 - г) контроль у сфері діяльності з виробництва, передачі, розподілу, розподілу малими системами розподілу, постачання електричної енергії, зберігання енергії, агрегації.
2. Що не відноситься до контролю за діяльністю суб'єктів господарювання у сфері енергетики Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг?
- а) діяльності з транспортування, розподілу, зберігання (закачування, відбору), надання послуг установки LNG, постачання природного газу;
 - б) діяльності з виробництва теплової енергії на теплогенеруючих установках;
 - в) діяльності з транспортування нафти;
 - г) забезпечення купівлі електричної енергії за «зеленим» тарифом.
3. Який орган не здійснює державне регулювання у сфері організації та проведення азартних ігор?
- а) Верховна Рада України;
 - б) Уповноважений з прав людини;
 - в) Кабінет Міністрів України;
 - г) Комісія з регулювання азартних ігор та лотерей.
4. Хто є суб'єктом призначення Голови Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку?
- а) Президент України;
 - б) Верховна Рада України за поданням Президента України;
 - в) Верховна Рада України;
 - г) Кабінет міністрів України.

5. Який нормативно-правовий акт закріплює принципи діяльності Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України?

- а) Закон України «Про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення України»;
- б) Указ Президента «Про Національну раду з питань телебачення і радіомовлення України»;
- в) Закон України «Про медіа»;
- г) Закон України «Про діяльність Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України».

Рекомендована література

- 1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 259–270.
- 2. Діхтієвський Петро. Приватна особа як суб'єкт адміністративного права / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 219–258.
- 3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцько, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
- 4. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання третє. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2020. 584 с.
- 5. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін.; Видання друге. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 458 с.
- 6. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
- 7. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
- 8. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
- 9. Адміністративне право України (загальна частина): навчальний посібник / О. І. Остапенко, М. В. Ковалів, С. С. Єсімов, Л. С. Гулак., Н. Я. Отчак, Л. О. Остапенко. Львів: НУ «Львівська політехніка», 2019. 504 с.

10. Пасічник А.В. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб приватного права: навч. посіб. Суми : Мрія, 2021. 148 с.
11. Діхтієвський, П. В. Адміністративно-правові засоби забезпечення права громадян на особисту недоторканність в період режиму воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування*, (6). <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-6-01-13>
12. Діхтієвський, П. В. Адміністративно-правове забезпечення захисту персональних даних громадян в умовах воєнного стану. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія:право, публічне управління та адміністрування*, (10).2023. <https://reicst.com.ua/pmtl/article/view/2023-10-01-15/2023-10-01-15>
13. Petro Dikhtievskiy, Nataliia Zadyraka, Volodymyr Pashynskiy, Liudmyla Chupryna, Volodymyr Dikhtievskiy, Legal regulation of access to public information on the state of use of natural resources, 2023 Issue 2022/2 , P. 103-123 DOI 10.3280/RISS2022-002008
14. Пашинський В.Й., Цьоменко А.В. Забезпечення захисту персональних даних громадян органами публічної влади в умовах війни. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія Військові науки. № 4 (52), 2022. Київ, С. 50–53. URL:<https://miljournals.knu.ua/index.php/visnuk/article/view/1006/945>.
15. Сандул Я.М. До визначення категорії «приватний суб'єкт» адміністративного права. Наше право. 2021. №7. С. 101–108.
16. Чуб А.В. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи. Право та державне управління. 2020. №3. С. 53–59.
17. Конституція України: 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
18. Кодекс адміністративного судочинства України: Кодекс України; Закон від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>.
19. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань: Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/755-15>.
20. Про звернення громадян: Закон України від 2 жовтня 1996 р. № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80>.
21. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>.
22. Про надання публічних (електронних публічних) послуг щодо декларування та реєстрації місця проживання в Україні: Закон України від 5 листопада 2021 р. № 1871-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1871-20>.
23. Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів: Закон України від 2 червня 2016 р. № 1403-VIII. Відомості Верховної Ради України. 2016. № 29. Ст. 535.
24. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13 січня 2011 р. № 2939-VI. Відомості Верховної Ради України, 2011, № 32, ст. 314. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17>.

25. Про затвердження Порядку розгляду електронної петиції, адресованої Кабінету Міністрів України: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 липня 2016 р. № 457. URL: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennya-poryadku-rozglyadu-elektronnoyi-peticiyi>.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 3

Інструменти публічного адміністрування (публічного управління)				
11	Тема 11: Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)	2	2	2
12	Тема 12: Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)	2	2	2
13	Тема 13: Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)	2	0	4
14	Тема 14: Плани та фактичні дії як інструменти публічного адміністрування (публічного управління)	2	0	4
Модульна контрольна робота 3				

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 11: Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) (2 год.)

1. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативно-правового акта.
2. Види нормативно-правових актів.
3. Вимоги до нормативно-правового акта.
4. Процедура підготовки і прийняття нормативно-правового акта.
5. Набрання чинності (дія) нормативно-правового акта.
6. Підстави для визнання нормативно-правового акта протиправним.
7. Припинення дії нормативно-правового акта.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 11: Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативно-правового акта.
2. Види нормативно-правових актів.
3. Вимоги до нормативно-правового акта.
4. Процедура підготовки і прийняття нормативно-правового акта.
5. Набрання чинності (дія) нормативно-правового акта.
6. Підстави для визнання нормативно-правового акта протиправним.
7. Припинення дії нормативно-правового акта.

Тематика наукових доповідей

1. Особливості проходження державної реєстрації нормативно-правовими актами суб'єктів публічного адміністрування.
2. Залучення інституцій громадськості до підготовки нормативно-правових актів.
3. Акти Кабінету Міністрів України та їх роль в системі інструментів публічного адміністрування.
4. Особливості прийняття нормативно-правових актів центральними органами виконавчої влади.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Особливості нормативно-правових актів суб'єктів публічного адміністрування (управління).
2. Законодавчі підстави прийняття нормативно-правових актів суб'єктами публічного адміністрування (управління).
3. Структура нормотворчого провадження.
4. Антикорупційна експертиза нормативно-правових актів.

5. Особливості нормопроектної техніки при підготовці нормативно-правових актів суб'єктів публічної адміністрації.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) не видається:
 - а) Кабінетом Міністрів України;
 - б) Президентом України;
 - в) Верховною Радою України.
2. До повноважень Кабінету Міністрів України належить прийняття:
 - а) постанов та розпоряджень;
 - б) указів та розпоряджень;
 - в) постанов та наказів.
3. До колегіальних нормативно-правових актів як інструментів публічного адміністрування належать:
 - а) постанови Кабінету Міністрів України;
 - б) закони України;
 - в) укази Президента України.
4. Нормативно-правові акти, які видаються міністерствами та які стосуються прав, свобод й законних інтересів громадян, набирають чинності:
 - а) через 10 днів після їх державної реєстрації;
 - б) з моменту їх прийняття;
 - в) через 10 днів з дня їх офіційного оприлюднення.
5. Визнання Постанови Кабінету Міністрів України незаконною та її скасування здійснюється:
 - а) адміністративним судом;
 - б) Конституційним Судом України;
 - в) загальним судом.

6. Припинення дії нормативно-правового акту не обумовлюється:
- а) досягненням мети, задля якої було прийнято нормативно-правовий акт;
 - б) прийняття нового нормативно-правового акту, що скасовую попередній;
 - в) внесення змін та доповнення до нормативно-правового акту.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
4. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
6. Семен Стеценко. Нормативно-правовий акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 318–334.
7. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоець, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
8. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>

9. Бевзенко В.М. Оцінка в адміністративному процесі рішень, дій, бездіяльності суб'єктів владних повноважень: від доктрини до прикладного правозастосування. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоєць, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. С. 198–227.
10. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
11. Біла В.Р. Правові акти публічної адміністрації: теоретико-правове дослідження. Право і суспільство. 2019. №4. С. 140–145.
12. Брановицький В.В. Нормотворчі повноваження органів місцевого самоврядування з питань адміністративно-правового забезпечення реалізації права громадян на користування природними об'єктами права власності народу України. Нове українське право. 2023. №2. С. 22–28.
13. Патерило І.В. Нормативні акти суб'єктів публічної адміністрації: питання теорії та практики.
14. Погорелова З. Організаційно-правові напрямки удосконалення нормотворчої діяльності центральних органів виконавчої влади. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право. №76. Ч.1. 2023. С. 54–59.
15. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27.02.2014 № 794-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/794-18>
16. Про центральні органи виконавчої влади : Закон України від 17.03.2011 №3166-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3166-17>
17. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 №1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>
18. Про правотворчу діяльність : Закон України від 24.08.2023 №3354-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3354-20>
19. Про державну реєстрацію нормативно-правових актів міністерств та інших органів виконавчої влади: Указ Президента України від 03.10.1992 № 493/92. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/493/92>
20. Про порядок офіційного оприлюднення нормативно-правових актів та набрання ними чинності: Указ Президента України від 10.06.1997 № 503/97. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/503/97>
21. Про затвердження Методології проведення антикорупційної експертизи : Наказ Міністерства юстиції України від 24.04.2017 № 395/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/v1395323-17>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 12: Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) (2 год.)

1. Поняття та ознаки індивідуального (адміністративного) акта.
2. Види індивідуальних (адміністративних) актів.
3. Процедура видання (ухвалення) індивідуального (адміністративного) акта.
4. Набуття чинності (законність) індивідуального (адміністративного) акта.
5. Відкликання та скасування індивідуального (адміністративного) акта.
6. Неправомірний індивідуальний (адміністративний) акт.
7. Юридичні наслідки неправомірних індивідуальних (адміністративних) актів.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 12: Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки індивідуального (адміністративного) акта.
2. Види індивідуальних (адміністративних) актів.
3. Процедура видання (ухвалення) індивідуального (адміністративного) акта.
4. Набуття чинності (законність) індивідуального (адміністративного) акта.
5. Відкликання та скасування індивідуального (адміністративного) акта.
6. Неправомірний індивідуальний (адміністративний) акт.
7. Юридичні наслідки неправомірних індивідуальних (адміністративних) актів.

Тематика наукових доповідей

1. Особливості видання адміністративного акта в електронній формі: сучасний стан та перспективи.
2. Особливості доведення адміністративного акта до відома особи/осіб та юридичні наслідки порушення законодавчих вимог щодо такої процедури.
3. Зарубіжний досвід регулювання процедури прийняття адміністративного акта.
4. Межі дискреційних повноважень суб'єктів публічної адміністрації та їх значення під час процедури прийняття адміністративних актів.
5. Критерії розмежування нормативно-правових та адміністративних актів.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Форма та зміст адміністративного акта.
2. Адміністративні акти органів виконавчої влади.
3. Адміністративні акти органів місцевого самоврядування.
4. Порядок оскарження адміністративного акта.
5. Структура адміністративного акта.
6. Виконання адміністративного акта.

Практичне завдання

Ознайомтесь з основами загальної адміністративної процедури відповідно до Закону України «Про адміністративну процедуру», пройшовши онлайн-курс «Загальна адміністративна процедура» за посиланням <https://courses.zrozumilo.in.ua/courses/course-v1:EEF+EEF-023+feb22/about>.

Для кращого засвоєння інформації рекомендується працювати таким чином:

- подивитися відео, ознайомитись із текстами до лекцій;

- ▶ переглянути додаткові матеріали, які знаходяться наприкінці текстів;
- ▶ пройти тести, аби отримати сертифікат.

Після проходження тестування та отримання сертифікату про проходження курсу, студент надсилає його на електронну пошту викладача.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцький, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галуцького, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Адміністративна процедура: навч. посіб. І.В. Бойко, О.Т. Зима, О.М. Соловйова, А.М. Школик. за заг. ред. І.В. Бойко. Харків: Право. 2019. 206 с.
4. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
5. Семен Стеценко. Індивідуальний (адміністративний) акт як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 336–353.
6. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломовець, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
7. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
8. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру». Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимощука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с. <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/74413.pdf>
9. Кириченко Ю.М. Адміністративні акти органів місцевого самоврядування: проблеми визначення та реалізації. Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: Юриспруденція. 2020. №43. С. 40–43.
10. Мандюк О.О. Загальна характеристика способів припинення дії індивідуальних адміністративних актів. Право і суспільство. 2018. №3. С. 196–201.

11. Школик А. Оновлення нормативно-правових актів у зв'язку із прийняттям Закону України «Про адміністративну процедуру». *Administrative law and process*. 2022, №4 (39). С. 61–72.
12. Яценко Т.В. Правова природа адміністративних актів. *Адміністративне право і процес: науково-практичний журнал КНУ ім. Тараса Шевченка*. Київ. 2016. № 1 (15). С. 29–41.
13. Рекомендація (2007)7 Комітету Міністрів Ради Європи державам- членам про добре адміністрування від 20.06.2007 р. URL: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?id=1155877&Site=CM>
14. Рекомендація No R (80) 2 Комітету Міністрів державам-членам стосовно реалізації адміністративними органами влади дискреційних повноважень від 10.03.1980 р. URL: <https://rm.coe.int/16804f22ae>.
15. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>
16. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>
17. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 №5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5203-17>
18. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/393/96-%D0%B2%D1%80>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 13: Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування (публічного управління) (2 год.)

1. Юридичне значення та розмежування правових договорів.
2. Поняття, сутність та ознаки адміністративного договору.
3. Види адміністративних договорів.
4. Правові передумови укладання адміністративного договору.
5. Чинність адміністративного договору.
6. Правові наслідки протиправного адміністративного договору.
7. Нікчемний та недійсний адміністративний договір.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Процедура укладання адміністративного договору.
2. Суб'єкти укладання адміністративного договору.
3. Підстави укладання адміністративного договору.

4. Розмежування адміністративних договорів від господарських та цивільних договорів.
5. Зміна доктринальних підходів до розуміння природи та значення адміністративного договору в контексті євроінтеграційних процесів.
6. Компетенційні адміністративні договори як інструмент підвищення ефективності діяльності та взаємодії суб'єктів публічної адміністрації.

Практичне завдання

Ознайомтесь з пунктом 16 частини 1 статті 4 Кодексу адміністративного судочинства України, яка містить визначення адміністративного договору та вказує на 5 випадків укладення таких договорів. До кожного з випадків наведіть по одному практичному прикладу адміністративного договору.

Рекомендована література

1. *Адміністративне право України: підручник.* / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. *Адміністративне право* / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
4. *Загальне адміністративне право: підручник* / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. *Курс адміністративного права України: підручник* / за ред. О. В. Кузьменко. 3-те вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
6. Семен Стеценко. *Адміністративний договір як інструмент публічного адміністрування (публічного управління)* / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 336–353.

7. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоєць, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
8. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
9. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру». Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимощука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с. <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/74413.pdf>
10. Біла В.Р. Адміністративний договір як правова форма публічного адміністрування: оновлення доктринальних підходів. *Право і безпека*. 2019. № 4 (75). С. 43–48.
11. Добровольська Н.В. Адміністративний договір: осмислення нормативної дефініції. *Правова позиція*. 2020. № 3 (28). С. 28–34.
12. Левчишина О.Л. Адміністративний договір в Україні: поняття, ознаки, зарубіжний досвід і пропозиції щодо вдосконалення. *Право і суспільство*. 2015. № 5 (2). С. 117–121.
13. Легеза Ю.О. Адміністративний договір як форма публічного управління у сфері використання природних ресурсів в Україні. Судова та слідча практика в Україні. 2019. №9. С. 18–24.
14. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 06.07.2005 №2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>
15. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 №2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2073-20>
16. Про адміністративні послуги: Закон України від 06.09.2012 №5203-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/5203-17>
17. Про державно-приватне партнерство: Закон України від 01.07.2010 №2404-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2404-17>
18. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21.05.1997 №280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/280/97-%D0%B2%D1%80>
19. Постанова Верховного Суду від 23 грудня 2019 року у справі №806/1536/18 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/86552104>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 14: План та фактичні дії як інструменти публічного адміністрування (публічного управління) (2 год.)

1. Поняття, сутність та ознаки планів як інструментів публічного адміністрування (публічного управління).
2. Види та сфера застосування планів.
3. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичних дій.
4. Види та сфера застосування фактичних дій.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Процедури видання (застосування) планів та фактичних дій.
2. Цифровізація у сфері застосування планів та фактичних дій: стан та перспективи.
3. Відмежування планів та фактичних дій від інших інструментів діяльності суб'єктів публічної адміністрації.

Практичне завдання

Наведіть приклади планів як інструментів публічного адміністрування на основі діяльності конкретного суб'єкта публічного адміністрування.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
4. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.

5. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-те вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.
6. Семен Стеценко. План та фактичні дії як інструменти публічного адміністрування (публічного управління) / Адміністративне право України: підручник. / [П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші]; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. С. 372381–353.
7. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоець, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 с.
8. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
9. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру». Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимощука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с. <https://www.rada.gov.ua/uploads/documents/74413.pdf>
10. Карабін Т.О., Лазур Я.В. Затвердження актів планування в структурі інституту інструментів діяльності публічної адміністрації. Питання адміністративного права. Книга 2. Х.: ООО «Оберіг». 2018. С. 151–157.
11. Мілієнко О.А. Акти-дії та акти-плани як інструменти здійснення публічного адміністрування. Прикарпатський юридичний вісник. 2019. №2. Т.2. С. 52–56.
12. Про національну безпеку України: Закон України від 21.06.2018 №2469-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2469-19>
13. Питання проведення планування, моніторингу та оцінки результативності виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони: Постанова Кабінету Міністрів України від 31.05.2017 №447. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/447-2017-%D0%BF>
14. Про затвердження плану заходів на 2023-2024 роки з реалізації Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року: Розпорядження Кабінету Міністрів України від 25.04.2023 №372-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/372-2023-%D1%80>
15. Про затвердження Плану реагування на надзвичайні ситуації державного рівня: Постанова Кабінету Міністрів України від 14.03.2018 №223. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/223-2018-%D0%BF>
16. Про План реалізації Стратегії кібербезпеки України: Рішення РНБО від 30.12.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/n0087525-21>

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 4

Військово-адміністративне право та службове право				
15	Тема 15: Військово-адміністративне право у системі адміністративного права	2	0	6
16	Тема 16: Адміністративно-правові режими	2	2	2
17	Тема 17: Публічна служба та державна служба	2	0	4
18	Тема 18: Військова служба як державна служба особливого характеру	2	2	2
19	Тема 19: Дисциплінарна відповідальність державних службовців та військовослужбовців	2	0	4
Модульна контрольна робота 4				

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 15: Військово-адміністративне право у системі адміністративного права (2 год.)

1. Генеза військово-адміністративного права.
2. Поняття та предмет військово-адміністративного права.
3. Система військово-адміністративного права.
4. Джерела військово-адміністративного права.
5. Військово-адміністративне право як підгалузь адміністративного права.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 15-16: Військово-адміністративне право у системі адміністративного права. Адміністративно-правові режими (2 год.)

Питання для обговорення

1. Генеза військово-адміністративного права.

2. Поняття та предмет військово-адміністративного права.
3. Військово-адміністративне право як підгалузь адміністративного права.
4. Поняття та сутність адміністративно-правових режимів.
5. Класифікація (види) адміністративно-правових режимів.
6. Адміністративно-правовий режим надзвичайного стану.
7. Адміністративно-правовий режим воєнного стану.

Тематика наукових доповідей

1. Історичний розвиток та формування військово-адміністративного права на теренах України.
2. Конституція України – основне джерело військово-адміністративного права.
3. Військові статuti як джерело військово-адміністративного права.
4. Система військово-адміністративного законодавства.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (6 год.)

1. Розвиток та формування системи військово-адміністративного права в Україні.
2. Предмет військово-адміністративного права.
3. Основні інститути військово-адміністративного права.
4. Система джерел військово-адміністративного права.
5. Військово-адміністративне право в системі адміністративного права.

Практичне завдання

Військово-адміністративне право як підгалузь адміністративного права має свою систему джерел права, серед яких виділяють таку групу як законодавчі акти. Визначте та перерахуйте законодавчі акти які відносяться до основних джерел військово-адміністративного

права, а також визначте які суспільних відноси-ни, що є предметом військово-адміністративного права, врегульовані кожним із вказаних Вами законів.

Рекомендована література

1. Військове право України. підручник /кол. авторів; за заг. ред. А.М. Колодія, О.В. Кривенка, В.Й. Пашинського. Київ: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 392 с.
2. Богуцький П. П. Право національної безпеки та військове право: сучасні виклики : навчальний посібник / П. П. Богуцький ; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 252с.
3. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с.
4. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 2. Спеціальне адміністративне право. Європейське адміністративне право. Порівняльне адміністративне право. Адміністративний процес / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Феліка. — Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 432 с.
5. Пашинський В. Й. Військово-адміністративне право. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с. С. 271–294.
6. Пашинський В. Й. Військово-цивільні та військові адміністрації. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 208–217.
7. Забезпечення оборони України: адміністративно-правові аспекти: монографія / В. Й. Пашинський. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 408 с.
8. Діхтієвський П. В., Пашинський В. Й. Теоретико-правові питання розвитку військово-адміністративного права в системі права України. Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine : Collective monograph. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2020. 462 p. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-8>
9. Діхтієвський П. В., Кривенко О.В., Пашинський В. Й. Генеза правового забезпечення оборони України/ Права людини та публічне врядування в сучасних умовах: collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 673 p.

10. Проблеми правового забезпечення оборони України : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28 трав. 2024 р.) / упоряд.: П. П. Богущький, Ю. В. Гаруст, Л. В. Заславська, В. Г. Пилипчук. Київ; Одеса : Фенікс, 2024. 328 с. URL:<https://ippi.org.ua/problemi-pravovogo-zabezpechennya-oboroni-ukraini>
11. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
12. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
13. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
14. Про Збройні Сили України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>
15. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>
16. Про основи національного спротиву: Закон України від 1 серпня 2021 року № 1702-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-20#Text>
17. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 16: Адміністративно-правові режими (2 год.)

1. Поняття та сутність адміністративно-правових режимів.
2. Класифікація (види) адміністративно-правових режимів.
3. Адміністративно-правовий режим надзвичайного стану.
4. Адміністративно-правовий режим воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Поняття та види адміністративно-правових режимів.
2. Адміністративно-правовий режим надзвичайного стану.
3. Адміністративно-правовий режим воєнного стану.
4. Заходи правового режиму воєнного стану.
5. Повноваження Президента України в умовах правового режиму воєнного стану.
6. Повноваження військових адміністрацій.

Рекомендована література

1. *Військове право України*. підручник / кол. авторів; за заг. ред. А.М. Колодія, О.В. Кривенка, В.Й. Пашинського. Київ: НУОУ ім. Івана Черняхівського, 2019. 392 с.
2. Богущкий П. П. Право національної безпеки та військове право: сучасні виклики : навчальний посібник / П. П. Богущкий ; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 252с.
3. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтєвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтєвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с.
4. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 2. Спеціальне адміністративне право. Європейське адміністративне право. Порівняльне адміністративне право. Адміністративний процес / В. Галунько, П. Діхтєвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. — Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 432 с.
5. Кривенко О.В., Ступак Д.Б. Правовий режим воєнного стану. *Військове право України*: підручник / кол. авт.; за заг. ред. А. М. Колодія, О. В. Кривенка, В. Й. Пашинського. Київ: НУОУ, 2019. С. 129–136.
6. Діхтєвський П. В. Пашинський В. Й. Адміністративно-правові режими /Адміністративне право України: підручник [П.Діхтєвський, Ю.Ващенко, Н.Задирака, В. Пашинський, В.Клинчук та інші]; за ред. П.Діхтєвського. К.: МП Леся, 2023. 772 с. С. 271–292.
7. Пашинський В. Й. Військово-цивільні та військові адміністрації / Адміністративне право України: підручник [П.Діхтєвський, Ю.Ващенко, Н.Задирака, В. Пашинський, В.Клинчук та інші]; за ред. П.Діхтєвського. К.: МП Леся, 2023. 772 с. С. 208–217.
8. Ступак Д.Б. Теоретико-правові засади адміністративно-правового режиму воєнного стану в Україні // Актуальні проблеми розвитку сучасного адміністративного права та адміністративного процесу в Україні: монографія / кол. авт.; за заг. ред. О.П. Орлюк, П.В. Діхтєвського. Київ: КНУ імені Тараса Шевченка; Навчально-науковий інститут права. 2022. С. 906 – 941.
9. Пашинський В.Й. Ступак Д.Б. Адміністративно-правове забезпечення правового режиму воєнного стану в Україні. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Військово-спеціальні науки. 2023. № 1. С. 37–40.
10. Пашинський В.Й., Ступак Д.Б. Система законодавства з регулювання адміністративно-правового режиму воєнного стану. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". Серія: Юридичні науки. 2023. № 9. С. 32–40.
11. Пашинський В.Й., Ступак Д.Б. Особливі адміністративно-правові режими в зарубіжних країнах: досвід Сполучених Штатів Америки та Франції. Академічні візії. 2023. № 25. DOI: doi.org/10.5281/zenodo.10399820.
12. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>

13. Про національну безпеку України : Закон України від 21 червня 2018 року № 2469-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>
14. Про правовий режим надзвичайного стану : Закон України від 16 березня 2000 року №1550-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1550-14#Text>
15. Про правовий режим воєнного стану : Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 17: Публічна служба та державна служба (2 год.)

1. Поняття і сутність публічної та державної служби.
2. Види публічної та державної служби.
3. Принципи державної служби.
4. Класифікація публічних та державних службовців.
5. Основи правового статусу, обов'язки і права публічного службовця.
6. Вступ на публічну та державну службу.
7. Службова кар'єра.
8. Припинення публічної та державної служби.
9. Запобігання корупційним проявам у сфері проходження публічної служби.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 17: Публічна служба та державна служба (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття і сутність публічної та державної служби.
2. Види публічної та державної служби.
3. Принципи державної служби.
4. Основи правового статусу, обов'язки і права публічного службовця.
5. Вступ, проходження та припинення державної службу.

6. Запобігання корупційним проявам у сфері проходження публічної служби.

Тематика наукових доповідей

1. Відмінність публічної служби від інших видів трудової діяльності особи.
2. Етика публічної служби.
3. Матеріальне і соціальне забезпечення публічних службовців.
4. Особливості проходження служби в органах місцевого самоврядування.
5. Особливості проходження публічної служби в умовах воєнного стану.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Поняття і сутність публічної служби.
2. Поняття і сутність державної служби.
3. Принципи державної служби.
4. Види публічної та державної служби.
5. Класифікація публічних та державних службовців.
6. Основи правового статусу, обов'язки і права публічного службовця.
7. Вступ на публічну та державну службу.
8. Службова кар'єра.
9. Припинення публічної та державної служби.
10. Запобігання корупційним проявам у сфері проходження публічної служби.

Практичне завдання 1

Закон України «Про державну службу» здійснює правове регулювання державної служби, визначає принципи, правові та організаційні засади забезпечення державної служби. Проведіть аналіз

зазначеного закону та визначте з дотриманням яких принципів здійснюється державна служба, а також дайте власне тлумачення принципів державної служби.

Практичне завдання 2

Закон України «Про державну службу» гарантує державним службовцям просування по службі та визначає категорії відповідних посад державної служби. Проведіть аналіз зазначеного закону та визначте: 1) які категорії посад державної служби визначені законом? 2) які посади державної служби належать до кожної із категорій? 3) які вимоги встановлюються до осіб, які претендують на вступ на посади державної служби відповідної категорії?

Рекомендована література

1. *Адміністративне право України: підручник.* / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772с.
2. *Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 2. Спеціальне адміністративне право. Європейське адміністративне право. Порівняльне адміністративне право. Адміністративний процес* / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 432 с.
3. *Адміністративне право України. Повний курс: підручник* / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. *Службове право України: посібник* / А. Берлач, О. Проневич, О. Радишевська та ін. Київ: Видавництво «Київський Університет», 2023 . 479 с.
5. *Тетяна Коломоєць, Анна Шарая Службове право // Адміністративне право України: підручник.* / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с. С. 459–607.
6. *Службове право України : словник термінів* / за заг. ред. Т.О. Коломоєць, В.К. Колпакова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 340 с.
7. *Тетяна Коломоєць, Дар'я Кремова Присяга у службовому праві: інституційний вимір.*

8. Концептуальні основи розвитку вітчизняного адміністративного права і процесу: тенденції, перспективи, практика : колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтєвський, Н. Задирака, Т. Коломоєць, В. Клиничук та ін.; загалом ред. П. Діхтєвський, В. Пашинський. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2022. 986 р. С. 96–122. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-233-3>
9. Мельник П. В., Мельник В. П. Досвід країн Європейського Союзу з питань правового регулювання праці посадових осіб органів місцевого самоврядування та перспективи його впровадження в Україні // Викилики юридичної науки та освіти: досвід країн ЄС та впровадження в Україні : Колективна монографія. Рига, Латвія : “Baltija Publishing”, 2020. 462 с.С. 286–307. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-16>
10. Гончарук С.Т. Нова державна служба України: поняття, ознаки та принципи // Юридичний вісник. Повітряне і космічне право. 2016, № 1. С. 60–65 URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/UV/article/viewFile/10029/13064>
11. Даниленко Ю.С. Стан правового регулювання етики поведінки державних службовців в Україні. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2015. № 4. С. 66–78.
12. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>.
13. Про службу в органах місцевого самоврядування: закон України від 7 червня 2001 року №2493-III.
14. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2493-14#Text>.
15. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
16. Про судоустрій і статус суддів: закон України від 2 червня 2016 року №1402-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1402-19#Text/>.
17. Про запобігання корупції: закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text/>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 18: Військова служба як державна служба особливого характеру (2 год.)

1. Поняття та особливості військової служби.
2. Види військової служби.
3. Призов і прийняття на військову службу.
4. Проходження військової служби.
5. Звільнення з військової служби.

6. Особливості проходження військової служби в умовах воєнного стану.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 18: Військова служба як державна служба особливого характеру (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття та особливості військової служби.
2. Види військової служби.
3. Призов і прийняття на військову службу.
4. Проходження військової служби.
5. Особливості проходження військової служби в умовах воєнного стану.

Тематика наукових доповідей

1. Відмінність військову службу від інших видів державної служби.
2. Базова військова служба та порядок її проходження.
3. Проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.
4. Відсрочка від проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.
5. Підстави для звільнення від проходження військової служби за призовом під час мобілізації, на особливий період.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Поняття та особливості військової служби.
2. Види військової служби.
3. Призов і прийняття на військову службу.
4. Відсрочка та звільнення від проходження військової служби
5. Проходження військової служби.
6. Порядок проходження базової військової служби.

7. Особливості проходження військової служби в умовах воєнного стану.
8. Звільнення з військової служби.

Практичне завдання

Закон України «Про військовий обов'язок і військову службу» передбачає проходження всіма громадянами України базової військової служби. Проведіть аналіз зазначеного закону та визначте: 1) яка категорія громадян України зобов'язана проходити базову військову службу? 2) склад та повноваження органу який приймає рішення про направлення громадян України для проходження базової військової служби? 3) який порядок направлення громадян України на проходження базової військової служби?

Рекомендована література

1. *Військове право України*. підручник /кол. авторів; за заг. ред. А.М. Колодія, О.В. Кривенка, В.Й. Пашинського. Київ: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2019. 392 с.
2. Богущкий П. П. Право національної безпеки та військове право: сучасні виклики : навчальний посібник / П. П. Богущкий ; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 252с.
3. *Адміністративне право України: підручник*. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с.
4. *Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 2. Спеціальне адміністративне право. Європейське адміністративне право. Порівняльне адміністративне право. Адміністративний процес* / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. — Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 432 с.
5. Пашинський В. Й. Військово-адміністративне право. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с. С. 271–294.
6. *Забезпечення оборони України: адміністративно-правові аспекти: монографія [Текст]* / В. Й. Пашинський. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 408 с.

7. Діхтієвський П. В., Пашинський В. Й. Теоретико-правові питання розвитку військово-адміністративного права в системі права України. Challenges of legal science and education: an experience of EU countries and introduction in Ukraine : Collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2020. 462 p. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-007-0-8>
8. Діхтієвський П. В., Кривенко О.В., Пашинський В. Й. Генеза правового забезпечення оборони України./ Права людини та публічне врядування в сучасних умовах: collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 673 p.
9. Пашинський В. Й., Медвідь Л. П., Шамрай Б. М. Правовий статус та соціальний захист військовослужбовців: поняття і правове регулювання. // Права людини та публічне врядування в сучасних умовах : collective monograph. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2023. 673 p.
10. Александров В. М. Військова служба як особливий вид державної служби в Україні : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07 / Александров В'ячеслав Михайлович; Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого. Харків, 2008. 182 с.
11. Проблеми правового забезпечення оборони України : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 28 трав. 2024 р.) / упоряд.: П. П. Богущкий, Ю. В. Гаруст, Л. В. Заславська, В. Г. Пилипчук. Київ; Одеса : Фенікс, 2024. 328 с. URL:<https://ippi.org.ua/problemi-pravovogo-zabezpechennya-oboroni-ukraini10>.
12. Конституція України.
13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
14. Про оборону України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1932-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1932-12#Text>
15. Про Збройні Сили України: Закон України від 6 грудня 1991 року № 1934-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1934-12>
16. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
17. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію : Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 19: Дисциплінарна відповідальність державних службовців та військовослужбовців (2 год.)

1. Поняття та значення дисциплінарної відповідальності державних службовців.
2. Система дисциплінарних стягнень та порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців.
3. Поняття дисциплінарної відповідальності військовослужбовців.

4. Види дисциплінарних стягнення, що накладаються на військовослужбовців.
5. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності державних військовослужбовців.

Завдання для самостійної роботи (2 год.)

1. Поняття та значення дисциплінарної відповідальності державних службовців.
2. Система дисциплінарних стягнень які застосовуються до державних службовців.
3. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців.
4. Поняття дисциплінарної відповідальності військовослужбовців.
5. Види дисциплінарних стягнення, що накладаються на військовослужбовців.
6. Права командирів щодо накладання дисциплінарних стягнень на військовослужбовців.
7. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності військовослужбовців.

Рекомендована література

1. Військове право України. підручник /кол. авторів; за заг. ред. А.М. Колодія, О.В. Кривенка, В.Й. Пашинського. Київ: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2019. 392 с.
2. Богущкий П. П. Право національної безпеки та військове право: сучасні виклики : навчальний посібник / П. П. Богущкий ; Державна наукова установа «Інститут інформації, безпеки і права НАПрН України». Київ; Одеса : Фенікс, 2023. 252с.
3. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Кличук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с.

4. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 2. Спеціальне адміністративне право. Європейське адміністративне право. Порівняльне адміністративне право. Адміністративний процес / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 432 с.
5. Губанов О.О. Юридична відповідальність публічних службовців як інститут службового права України : монографія. Херсон : Видавничий дім «Гельветика», 2020. 386 с.
6. Даниленко Ю.С. Стан правового регулювання етики поведінки державних службовців в Україні. Вісник Чернівецького факультету Національного університету «Одеська юридична академія». 2015. № 4. С. 66–78.
7. Дисциплінарна відповідальність державних службовців: практ. посіб. для кер. служб управл. персоналом / М.В. Канавець (кер. авт. колективу), Ю.Ю. Лихач, С.М. Іголкін, І.Г. Рошин, Д.О. Трипольський; за заг. ред. К.О. Ващенка. Київ: Центр адапт. держ. служби до станд. ЄС, 2017. 68 с.
8. Берlach А.І. Інститут відповідальності публічних службовців у системі службового права України. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Юридичні науки. Випуск 3 (118). 2021. С. 5–9.
9. Губанов О.О. Види публічних службовців та особливості їх юридичної відповідальності (адміністративно-правовий аспект). Юридичний бюлетень. 2020. № 12. С. 111–119.
10. Фесенко О., Козакова І., Шнипко О. До питання про юридичну відповідальність за військові правопорушення // Науковий вісник Ужгородського Національного Університету. 2022. Випуск 74. С. 237–244.
11. Залужний В., С. Шаптала, Л. Кринець, В. Пашинський. Концептуальні засади формування перспективної системи дисциплінарної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України в контексті євроатлантичної інтеграції // Наука і оборона. 2023. №1. С. 3–9.
12. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
13. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 року № 889-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19#Text>
14. Про військовий обов'язок і військову службу: Закон України від 25 березня 1992 року № 2232-XII. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2232-12>.
15. Про Дисциплінарний статут Збройних Сил України : Закон України від 24 березня 1999 року № 551-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/551-14#Text>;
16. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування у Збройних Силах України: Наказ Міністерства оборони України від 21 листопада 2017 року № 608. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1503-17#Text>.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 5

Адміністративне деліктне право				
20	Тема 20: Адміністративна відповідальність	2	2	4
21	Тема 21: Адміністративне правопорушення (проступок)	2		2
22	Тема 22: Заходи адміністративної відповідальності	2	0	4
23	Тема 23: Провадження у справі про адміністративне правопорушення (проступок)	4	4	6
Модульна контрольна робота 5				

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 20: Адміністративна відповідальність (2 год.)

1. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
2. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
3. Принципи адміністративної відповідальності.
4. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
5. Законодавчі акти, норми яких регулюють відносини у сфері адміністративної відповідальності.
6. Правова невизначеність адміністративної відповідальності.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
2. Ознаки адміністративної відповідальності.
3. Характеристика принципів адміністративної відповідальності.
4. Законодавчі акти, норми яких регулюють відносини у сфері адміністративної відповідальності.

5. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право :навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. С. 96–134.
3. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.С. 380–399. https://yurincom.com/wp-content/uploads/2018/10/Admin_Pravo_Kuzmenko_zmist-1.pdf.
4. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галуцько В., Діхтієвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с. С. 284–292.
5. Чорна Вікторія. Адміністративна відповідальність/ Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 607-629.
6. Колпаков В.К. Адміністративна відповідальність (адміністративно-деліктне право): навч. посіб. К.: Юрінком Інтер, 2008. 256 с.
7. Ковальова О.В. Адміністративна відповідальність: монографія. Одеса. : ОДУВС, 2015. 320 с.
8. Адміністративна відповідальність юридичних осіб. Законодавство. Судова практика.:навчальний посібник/ за заг. ред. С.В. Петкова. Київ. Юрінком Інтер, 2023. с. 272.
9. Маслак О.В., Резнік О.М. Проблемні аспекти системи адміністративних стягнень в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. №4. С. 131–134. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76257>. DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2019-4/35>.
10. Новицька М. Адміністративне правопорушення» та суміжні поняття: аналіз співвідношення. Юридичний вісник. 2020. №1. С. 384–391. URL: <http://yuv.onua.edu.ua/index.php/yuv/issue/view/45/60>.
11. Поштаренко О. Поняття, сутність та зміст адміністративної відповідальності в умовах нової парадигми адміністративного права. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 3. С. 174–179.
12. Гончарук С. Т., Волонець Д. Ф. Інститут адміністративної відповідальності: окремі кроки оптимізації. Право і суспільство. 2021. №3. С. 81–87.

13. Oksana Kuzmenko, Viktoriia Chorna Theoretical and practical approaches to the division of administrative responsibility into perspective and negative. Наукові записки. Серія «Право». 2022. №12. С. 248–252. URL: <http://surl.li/eyuai>
14. Мамалуй О.О. Співвідношення матеріального та процесуального у відносинах із притягнення до юридичної відповідальності порушників податкового законодавства. Юридичний бюлетень. 2019. № 11. ч. 2. С. 11–18.
15. Конституція України від 28.06.1996 р. зі змінами. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
16. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2747-15>.
17. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
18. Податковий кодекс України: Закон від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
19. Митний кодекс України: Закон від 11 липня 2002 р. № 92-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/92-15>.
20. Лісовий кодекс України: Закон від 21 січня 1994 р. №3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3852-12>.
21. Повітряний кодекс України: Закон від 19 травня 2011 р. №3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/3393-17>.
22. Водний кодекс України: Закон від 6 червня 1995 р. № 213/95-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/213-95>.
23. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
24. Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2017 р. № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2017-%D0%BF#Text>.
25. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 січня 2020 р. № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-20#Text>.
26. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, а також боеприпасів до зброї та вибухових матеріалів: Наказ МВС України від 21 серпня 1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>.
27. Функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: Порядок затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2017 р. № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2017-%D0%BF#n18>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 21: Адміністративне правопорушення (проступок) (2 год.)

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення (проступку).
2. Юридичний склад адміністративного правопорушення (проступку).
3. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення (проступку), зафіксованого в автоматичному режимі.
4. Юридичний склад військових адміністративних правопорушень (проступків).
5. Відмежування адміністративного правопорушення (проступку) від кримінального правопорушення (проступку).

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 20-21: Адміністративна відповідальність. Адміністративне правопорушення (проступок) (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення (проступку).
2. Юридичний склад адміністративного правопорушення (проступку).
3. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення (проступку), зафіксованого в автоматичному режимі.
4. Юридичний склад військових адміністративних правопорушень (проступків).
5. Відмежування адміністративного правопорушення (проступку) від кримінального правопорушення (проступку).

Тематика для наукових доповідей

1. Особливості юридичного складу адміністративних правопорушень, пов'язаних з корупцією.

2. Адміністративне правопорушення (проступок), зафіксовані в автоматичному режимі.
3. Поняття та ознаки об'єктивної сторони адміністративного проступку.
4. Суб'єкти уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
5. Ознаки суб'єктів адміністративної відповідальності.
6. Зміст суб'єктивної сторони адміністративного правопорушення.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

7. Поняття адміністративного правопорушення та його нормативне визначення.
8. Юридичний склад адміністративного правопорушення (проступку).
9. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення (проступку), зафіксованого в автоматичному режимі.
10. Поняття та види військових адміністративних правопорушень (проступків).

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Яке з наведених правопорушень може бути зафіксовано в автоматичному режимі?
 - а) Порушення правил паркування;
 - б) Порушення громадського порядку;
 - в) Куріння у заборонених місцях;
 - г) Незаконна торгівля.
2. Яке з наведених правопорушень може тягнути за собою позбавлення спеціального права?
 - а) Порушення правил дорожнього руху;
 - б) Порушення тиші у нічний час;
 - в) Неправильне поводження з домашніми тваринами;

- г) Порушення правил благоустрою.
3. Який строк подання скарги на постанову про накладення адміністративного стягнення?
- а) 5 днів;
 - б) 10 днів;
 - в) 15 днів;
 - г) 30 днів.
4. Який вид адміністративного стягнення не передбачений КУпАП?
- а) Попередження;
 - б) Адміністративний арешт;
 - в) Позбавлення волі;
 - г) Штраф.
5. Яка максимальна тривалість адміністративного арешту відповідно до КУпАП?
- а) 10 днів;
 - б) 15 днів;
 - в) 30 днів;
 - г) 45 днів.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право : навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гарашук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. С. 96–134.
3. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с.С. 400–415.
4. Кузьменко Оксана. Адміністративне правопорушення (проступок) //Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 630–651.

5. Коллер Ю.С., Собакарь А.О. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху : монографія. К. : «МП Леся». 2015. 204 с.
6. Колпаков В.К. Адміністративно-деліктний правовий феномен : монографія. К. : Юрінком Інтер. 2004. 528 с.
7. Ковальова О.В. Адміністративна відповідальність : монографія. Одеса. : ОДУВС, 2015. 320 с.
8. Адміністративна відповідальність : навчальний посібник / За заг. ред. Т.О. Коломощ. К. : Істина. 2011. 184 с.
9. Гордєєв В.В., Паскар А.Л. Колізійність новел розгляду справ про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. Юридичний науковий електронний журнал. 2021. № 6. С. 115–119.
10. Берізко В.М. Особливості складу адміністративного правопорушення у сфері протидії легалізації коштів, отриманих злочинним шляхом. Юридичний науковий електронний журнал. 2017. № 1. С. 80–83. URL.: http://lsej.org.ua/1_2017/21.pdf.
11. Конституція України від 28.06.1996 р. зі змінами.. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
12. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ: Юрінком Інтер, 2020. 792 с.
14. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
15. Митний кодекс України: від 11.07.2002 № 92-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
16. Лісовий кодекс України: від 21.01.1994 № 3852-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>
17. Повітряний кодекс України: від 19.05.2011 № 3393-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3393-17#Text>
18. Водний кодекс України: від 06.06.1995 № 213/95-BP. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>
19. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://www.zakon.rada.gov.ua/go/1700-18>.
20. Про державну службу: Закон України від 10 груд. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/889-19>.
21. Про Національну поліцію: Закон України від 2 лип. 2015 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
22. Про затвердження Інструкції про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку перевезення та використання вогнепальної, пневматичної і холодної зброї, а також боєприпасів до зброї та вибухових матеріалів: наказ МВС України від 21 серп. 1998 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0637-98>.

23. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: Наказ МВС, МОЗ від 09 лист. 2015 р., № 1452/735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15>.
24. Про затвердження Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення: Постанова КМУ від 17 груд. 2008 р., № 1086. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2008-%D0%BF>.
25. Про затвердження Порядку тимчасового затримання працівниками уповноважених підрозділів Національної поліції транспортних засобів та їх зберігання: Постанова КМУ від 17 груд. 2008 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-%D0%BF>.
26. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: постанова КМУ від 7 вересня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-п>.
27. Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: Постанова Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2017 р. № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2017-%D0%BF#Text>.
28. Наказ Міністерства внутрішніх справ України від 13 січня 2020 року № 13; Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0113-20#Text>.
29. Порядок «Функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі», затверджений постановою Кабінету Міністрів України від 10 листопада 2017 р. № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/833-2017-%D0%BF#n18>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 22: Заходи адміністративної відповідальності (2 год.)

1. Поняття та призначення адміністративних стягнень.
2. Система і види адміністративних стягнень.
3. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень (проступків).
4. Заходи впливу, що застосовуються до юридичних осіб.
5. Загальні правила накладання адміністративних стягнень.
6. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
7. Застосування основних та додаткових адміністративних стягнень.

Завдання для самостійної роботи (4 год.)

1. Загальні правила накладення адміністративних стягнень.
2. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх (16-18 років).
3. Особливості заходів впливу, що застосовуються до юридичних осіб.
4. Заходи впливу, що застосовуються до державних службовців.
5. Основні та додаткові адміністративні стягнення.
6. Застосування адміністративних стягнень під час воєнного стану.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Адміністративне право :навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-те, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. С. 96–134.
3. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с. С. 416–440.
4. Чорна Вікторія. Заходи адміністративної відповідальності// Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.С. 652–676.
5. Шопіна І.М., Гушин О.О. Актуальні проблеми сучасного стану розвитку воєнного (військового) права як науки і навчальної дисципліни. Форум права. 2017. № 2. С. 144–148. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2017_2_24.
6. Гибалюк І.І., Головка С.Г., Шаріпова В.С. Перспективи розвитку і сучасний стан військового права: матеріали XXVIII Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції Пріоритетні напрями розвитку науки, м. Вінниця, 18 берез. 2019 р. Вінниця, 2019. Ч. 1. С. 53–57.
7. Маслак О.В., Резнік О.М. Проблемні аспекти системи адміністративних стягнень в Україні. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. №4. С. 131–134. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/76257>.
8. Коллер Ю.С., Собакарь А.О. Адміністративна відповідальність за правопорушення у сфері безпеки дорожнього руху : монографія. К. : «МП Леся». 2015. 204 с.

9. Хорощак Н. Питання законодавчого розмежування основних та додаткових адміністративних стягнень. Актуальні проблеми держави і права. 2003. №19. С. 108–110.
10. Адміністративне деліктне законодавство : зарубіжний досвід та пропозиції реформування в Україні / автор-упорядник О. А. Банчук. К. : Книги для бізнесу. 2007. 912 с.
11. Панасюк О. Теоретичний огляд адміністративного стягнення: поняття і мета. Jurnal ul juridic national: teorie și practică Numărul 3(43) .2020 . 126-130 с.
12. Конституція України від 28.06.1996 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
14. Про затвердження Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення: Постанова КМУ від 17 грудня 2008 р. № 1086. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2008-%D0%BF>.
15. Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12 травня 2015 року № 389-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
16. Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію: Закон України від 21 жовтня 1993 року № 3543-XII. Верховна Рада України. База «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3543-12#Text>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 23: Провадження у справі про адміністративне правопорушення (проступок) (4 год.)

1. Поняття та особливості провадження в справі про адміністративні правопорушення (проступок).
2. Звичайне провадження.
3. Спрощене провадження.
4. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки).
5. Докази в справах про адміністративні правопорушення (проступки), оцінка доказів.
6. Протокол в справах про адміністративні правопорушення.
7. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення (проступки).
8. Розгляд та прийняття рішення у справі.

9. Порядок і строки оскарження постанови про накладання адміністративних стягнень.
10. Виконання постанови у справі про адміністративні правопорушення (проступки).
11. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки).

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 23: Провадження у справі про адміністративне правопорушення (проступок) (4 год.)

1. Поняття та особливості провадження в справі про адміністративні правопорушення (проступок).
2. Звичайне провадження.
3. Спрощене провадження.
4. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки).
5. Докази в справах про адміністративні правопорушення (проступки), оцінка доказів.
6. Протокол в справах про адміністративні правопорушення.
7. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення (проступки).
8. Розгляд та прийняття рішення у справі.
9. Порядок і строки оскарження постанови про накладання адміністративних стягнень.
10. Виконання постанови у справі про адміністративні правопорушення (проступки).
11. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки).

Тематика наукових доповідей

1. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення.

2. Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення.
3. Вимоги та зміст до протоколу про адміністративне правопорушення.
4. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення.
5. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (6 год.)

1. Поняття провадження в справі про адміністративні правопорушення (проступок).
2. Протокол, як доказ в справах про адміністративне правопорушення.
3. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається.
4. Основні і додаткові адміністративні стягнення.
5. Строки накладення адміністративного стягнення.
6. Виконання постанови в справах про адміністративні правопорушення.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Який максимальний термін адміністративного затримання, передбачений КУпАП щодо осіб, які незаконно перетнули або зробили спробу незаконно перетнути державний кордон України?
 - а) 24 години;
 - б) 48 годин;
 - в) 72 години;
 - г) 96 годин.

2. Які дії можуть вчинятися для забезпечення провадження у справі про адміністративне правопорушення?
 - а) Арешт і конфіскація майна;
 - б) Затримання особи, вилучення речей і документів;
 - в) Арешт, вилучення речей і документів;
 - г) Конфіскація майна і вилучення документів.
3. Який термін передбачено для оскарження постанови у справі про адміністративне правопорушення?
 - а) 10 днів;
 - б) 30 днів;
 - в) 15 днів;
 - г) 3 дні.
4. Який документ виноситься після закінчення розгляду справи про адміністративне правопорушення?
 - а) Ухвала;
 - б) Постанова;
 - в) Рішення;
 - г) Протокол.
5. Який максимальний термін для винесення постанови у справі про адміністративне правопорушення з дня вчинення правопорушення, якщо така справа підвідомча суду?
 - а) 1 місяць;
 - б) 2 місяці;
 - в) 3 місяці;
 - г) 6 місяців.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задрака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.

2. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с. С. 416–440.
3. Адміністративне право :навч. посіб. для здобувачів вищ. освіти / [Ю. П. Битяк, В. М. Гаращук, В. В. Зуй та ін.]. Вид. 6-тє, допов. та перероб. З опорою на законодавство станом на 1 квіт. 2021 р. Харків : Право, 2021. С. 96–134.
4. Кузьменко Оксана. Провадження у справах про адміністративні правопорушення //Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 677–681.
5. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / за заг. ред. С. В. Петкова. Київ :Юрінком Інтер, 2020. 792 с.
6. Мельник Р., Бевзенко Р. Загальне адміністративне право :навч. посіб. Київ :Баїте, 2014. 376 с. URL: <https://www.osce.org/uk/project-coordinator-in>.
7. Бойко Д.Д. Провадження в справах про адміністративні порушення правил експлуатації транспортних засобів. Форум права. 2014. № 3. С. 16–21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index.htm_2014_3_5.
8. Гончарук С.Т. Реалізація права на захист у провадженні справах про адміністративні правопорушення. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». 2017. № 4 (2). С. 100–104. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_4\(2\)_18](http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_4(2)_18).
9. Ковалів М.В. Провадження у справах про адміністративні правопорушення. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. №3. С. 240–248. URL:https://www.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsv/03_2013/13kmvpapp.pdf.
10. Кодекс України про адміністративні правопорушення. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
11. Про затвердження Положення про патрульну службу МВС: Наказ МВС України від 02.07.2015 № 796. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0777-15>.
12. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
13. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 276 Кодексу України про адміністративні правопорушення: від 26.05.2015 № 5-рп/2015. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v005p710-15>.
14. Про затвердження Інструкції з оформлення поліцейськими матеріалів про адміністративні правопорушення у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху, зафіксовані в автоматичному режимі: Наказ МВС України від 13.01.2020 № 13. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0113-20>.
15. Про функціонування системи фіксації адміністративних правопорушень у сфері забезпечення безпеки дорожнього руху в автоматичному режимі: Постанова Кабінету Міністрів України від 10.11.2017 № 833. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/833-2017-%D0%BF>.

16. Про затвердження Інструкції про порядок виявлення у водіїв транспортних засобів ознак алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або перебування під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції: Наказ МВС, МОЗ від 09.11.2015 № 1452/735. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1413-15>.
17. Про затвердження Порядку тимчасового вилучення посвідчення водія на транспортний засіб та його повернення: Постанова КМУ від 17.12.2008 № 1086. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1086-2008-%D0%BF>.
18. Про затвердження Порядку тимчасового затримання працівниками уповноважених підрозділів Національної поліції транспортних засобів та їх зберігання: Постанова КМУ від 17.12.2008. Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-%D0%BF>.
19. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 р. № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19>.
20. Про порядок продажу, придбання, реєстрації, обліку і застосування спеціальних засобів самооборони, заряджених речовинами сльозоточивої та дратівної дії: Постанова КМУ від 7 вересня 1993 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/706-93-п>.
21. Про затвердження Порядку тимчасового затримання та зберігання транспортних засобів на спеціальних майданчиках і стоянках: Постанова Кабінету Міністрів України від 17 грудня 2008 р. № 1102. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1102-2008-п>.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 6

Адміністративне процедурне право та захист приватної особи у сфері публічного адміністрування (публічного управління)				
24	Тема 24: Поняття, завдання та принципи адміністративної процедури	2	2	2
25	Тема 25: Учасники адміністративної процедури, їх права та обов'язки	2		4
26	Тема 26: Адміністративне провадження. Адміністративне оскарження	4	2	2
27	Тема 27: Міжнародний захист приватних осіб	2	0	4
Модульна контрольна робота 6				

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 24: Поняття, завдання та принципи адміністративної процедури (2 год.)

1. Поняття та ознаки адміністративної процедури.
2. Завдання та види адміністративної процедури.
3. Поняття та зміст принципів адміністративної процедури.
4. Застосування принципів адміністративної процедури в діяльності публічної адміністрації.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Сутність та особливості адміністративної процедури.
2. Класифікація адміністративних процедур в країнах ЄС.
3. Структура та зміст Закону України «Про адміністративну процедуру».
4. Зміст спеціальних принципів адміністративної процедури.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 25: Учасники адміністративної процедури, їх права та обов'язки (2 год.)

1. Поняття учасників адміністративної процедури.
2. Права та обов'язки учасників адміністративної процедури.
3. Приватні особи як учасники адміністративної процедури.
4. Представництво інтересів приватної особи.
5. Особи, які сприяють розгляду справи.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 24-25: Поняття, завдання та принципи адміністративної процедури. Учасники адміністративної процедури, їх права та обов'язки (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття та завдання адміністративна процедура.
2. Ознаки та види адміністративної процедури.
3. Загальні та спеціальні принципи адміністративної процедури.
4. Поняття учасників адміністративної процедури.
5. Приватні особи як учасники адміністративної процедури: їх права та обов'язки.
6. Представництво інтересів приватної особи.
7. Особи, які сприяють розгляду справи: свідки, експерти, спеціалісти, перекладачі.

Тематика наукових доповідей

1. Співвідношення поняття «адміністративна процедура» та «адміністративний процес».
2. Адміністративні процедури в країнах Європейського Союзу.
3. Дискреційні повноваження учасників адміністративної процедури.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Правовий статус заінтересованих осіб як учасників адміністративної процедури.
2. Індивідуальні та колективні суб'єкти адміністративного процесу: недоліки та переваги.
3. Верховенство права, як один із принципів адміністративної процедури.
4. Роль і значення адміністративної процедури у публічному адмініструванні.

Практичне завдання

Особи 15-річного віку вирішили заснувати молодіжну громадську організацію «Молодь України», провели установчі збори, прийняли статут і уповноважили свого представника подати документи для реєстрації громадської організації без статусу юридичної особи. Державний реєстратор відмовив у прийнятті документів від 15-річної особи, мотивуючи своє рішення недосягненням нею повноліття.

Вкажіть на підставі яких норм законодавства України діяв Державний реєстратор відмовивши у прийнятті документів від 15-річної особи.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Клиничук Вікторія. Розуміння адміністративної процедури / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клиничук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 402–417.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за заг. ред. В. Галунько, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.

4. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та ін. ; за ред. І.С. Гриценка К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Феліка. Одеса: Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
6. Адміністративні процедури в питаннях та відповідях : навч. посіб. / Є. Герасименко, В. Клиничук, О. Рафальська та ін.; за ред. Є.С. Герасименка, Н.Ю. Задираки; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : ВД «Дакор», 2020. 155 с.
7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив: Андрійко О. Ф., Бевзенко В. М. та ін.; за заг. ред. Тимощука В. П. Київ, 2023. 545 с. URL: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/lap_commentary_web-1.pdf.
8. Діхтієвський В. Роль адміністративної процедури у забезпеченні доступу до публічної інформації про стан використання природних ресурсів. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є.Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака,Т. Коломоець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2022. С. 688–713.
9. Бойко І. Значення і роль адміністративної процедури у публічному адмініструванні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». 2022. Вип. 69. С. 231–236.
10. Сущенко Д.В. Адміністративні процедури в Україні та країнах Європи: порівняльно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 211 с.
11. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
12. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 №851-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1999 №2657-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
15. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 11.01.2011 № 2939- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 26: Адміністративне провадження. Адміністративне оскарження (4 год.)

1. Поняття та види адміністративного провадження.

2. Стадії адміністративного провадження.
3. Адміністративне оскарження, як стадія адміністративної процедури.
4. Перегляд адміністративного акта як факультативна стадія адміністративної процедури.
5. Виконання адміністративного акта.

СЕМІНАР-ДИСКУСІЯ. ТЕМА 26: Адміністративне провадження. Адміністративне оскарження (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття та види адміністративного провадження.
2. Стадії адміністративного провадження.
3. Процес доказування в адміністративній процедурі: поняття та зміст.
4. Адміністративне оскарження, як стадія адміністративної процедури.
5. Перегляд адміністративного акта як факультативна стадія адміністративної процедури.
6. Виконання адміністративного акта.

Тематика наукових доповідей

1. Особливості оскарження бездіяльності адміністративного органу у разі неприйняття адміністративного акту.
2. Відмінність адміністративних актів від інших актів публічної адміністрації.
3. Суб'єкти розгляду скарги.
4. Строки в адміністративному провадженні.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (2 год.)

1. Сутність адміністративного провадження.

2. Принцип змагальності в адміністративному провадженні.
3. Обов'язок доказування в адміністративній процедурі.
4. Обов'язковість виконання адміністративного акту.

Практичне завдання

Протягом тривалого часу, який супроводжується вже декілька місяців поспіль, мешканці кв. 6 по вул. Вербицькій б. 2, систематично порушують тишу в будинку в нічний час. Мешканець будинку Гавриленко неодноразово звертався по телефону на гарячу лінію «102», а також з письмовою заявою до Приморського Управління поліції в м. Одесі. Тільки телефонування на гарячу лінію «102» за останні місяці мали місце 15.04.2024, 06.05.2024 року та 10.05.2024 року, про що є відповідна реєстрація. Але мешканці продовжують постійно порушувати тишу і спокій у нічний час, вчиняють: шум, стукіт, крики, особливо після 1:00 ночі.

Підготуйте скаргу на дії дільничного поліції.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Яка із зазначених стадій адміністративної процедури є факultatивною?
 - а) ініціювання та відкриття провадження;
 - б) підготовка справи до розгляду та вирішення;
 - в) розгляд і вирішення справи;
 - г) оскарження адміністративного акта.
2. У якій формі подається заява, за якою ініціюється адміністративне провадження?
 - а) письмова заява може бути подана в паперовій формі;
 - б) письмова заява може бути подана в електронній формі;
 - в) усна заява може бути подана в паперовій формі;
 - г) письмова заява може бути подана за допомогою засобів телефонного зв'язку.

3. Вимогам якого нормативно-правового акта повинні відповідати заява, що подається в електронній формі?
 - а) Закону України «Про інформацію»;
 - б) Закону України «Про звернення громадян»;
 - в) Закону України «Про порядок подачі електронних заяв для адміністративної процедури»;
 - г) Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг».
4. Що не може бути засобами доказування в адміністративному провадженні?
 - а) пояснення свідків;
 - б) роз'яснення спеціалістів;
 - в) пояснення зацікавлених осіб;
 - г) пояснення учасників адміністративного провадження.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Клинчук Вікторія. Розуміння адміністративної процедури / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 402–417.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за заг. ред. В. Галунько, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та ін. ; за ред. І.С. Гриценка К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса: Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
6. Адміністративні процедури в питаннях та відповідях : навч. посіб. / Є. Герасименко, В. Клинчук, О. Рафальська та ін.; за ред. Є.С. Герасименка, Н.Ю. Задираки; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : ВД «Дакор», 2020. 155 с.

7. Науково-практичний коментар до Закону України «Про адміністративну процедуру» / авт. колектив: Андрійко О. Ф., Бевзенко В. М. та ін.; за заг. ред. Тимощука В. П. Київ, 2023. 545 с. URL: https://pravo.org.ua/wp-content/uploads/2023/06/lap_commentary_web-1.pdf
8. Діхтієвський В. Роль адміністративної процедури у забезпеченні доступу до публічної інформації про стан використання природних ресурсів. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є.Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задірака, Т. Коломоець, В. Клинчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2022. С. 688–713.
9. Бойко І. Значення і роль адміністративної процедури у публічному адмініструванні. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: «Право». 2022. Вип. 69. С. 231–236.
10. Сущенко Д. В. Адміністративні процедури в Україні та країнах Європи: порівняльно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 211 с.
11. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
12. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
13. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003 №851-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text>.
14. Про інформацію: Закон України від 02.10.1999 №2657-ІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
15. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 11.01.2011 № 2939- VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-17#Text>.

ЛЕКЦІЯ. ТЕМА 27: Міжнародний захист приватних осіб (2 год.)

1. Поняття міжнародного захисту приватних осіб.
2. Міжнародні способи захисту прав приватних осіб.
3. Суб'єкти міжнародного захисту приватних осіб.
4. Загальні засади міжнародного захисту для переміщених осіб з України.

Завдання для самостійної роботи та відпрацювання (4 год.)

1. Особливості міжнародного захисту громадян України, які постраждали від російських терористів.

2. Співвіднесення понять «міжнародний захист» та «тимчасовий захист»: основні відмінності.
3. Порядок звернення громадян України до Європейського суду з прав людини.

Тестове завдання (обрати одну вірну відповідь)

1. Яка з вказаних ознак стосується прав людини?
 - а) закріплюються в законодавстві і знаходяться під захистом держави, громадянином якої є особа;
 - б) захищаються міжнародними організаціями, за зверненням держави;
 - в) передбачають наявність громадянства як особливого зв'язку особи і держави;
 - г) належать людині за фактом народження як природні, невідчужувані права.
2. Обсяг прав людини — це:
 - а) сутнісна їх властивість, яка відображається показниками відповідних можливостей, виражених у певних одиницях виміру;
 - б) ознаки, що вимірюються якісними показниками;
 - в) характеристика, що вимірюється кількісними показниками;
 - г) система норм та принципів, що регулює суспільні відносини та гарантується державою.
3. Чим визначаються обмеження прав людини в державі?
 - а) мірою та межами свободи, законодавчо встановленими правилами;
 - б) протиправністю поведінки особи;
 - в) безвідповідальністю людини в справах, що знаходяться в її компетенції;
 - г) міжнародно-правовим звичаєм.

4. Міжнародні механізми захисту прав людини — це:
- а) захисні способи, що ґрунтуються на національних методах захисту прав та свобод людини;
 - б) спеціалізовані міжнародні інструменти, організації та установи, які безпосередньо займаються захистом прав людини;
 - в) міжнародні інструменти, котрі базуються на моральних цінностях;
 - г) взаємодія органів державної влади та міжнародних організацій для побудови економічно-розвинутого суспільства.

Рекомендована література

1. Адміністративне право України: підручник / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 772 с.
2. Герасименко Євген. Міжнародний захист приватних осіб / Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772 с. С. 745–755.
3. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за заг. ред. В. Галуцько, О. Правоторової. Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
4. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І. С., Мельник Р. С., Пухтецька А.А. та ін. ; за ред. І.С. Гриценка К. : Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
5. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник : у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галуцько, П. Діхтієвський, О. Гулак та ін. ; за заг. ред. В. Галуцько, В. Феліка. Одеса: Видавництво «Юридика», 2024. 622 с.
6. Адміністративні процедури в питаннях та відповідях : навч. посіб. / Є. Герасименко, В. Клинчук, О. Рафальська та ін.; за ред. Є.С. Герасименка, Н.Ю.Задираки; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ : ВД «Дакор», 2020. 155 с.
7. Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / автор-упорядник В.П. Тимошук. Київ : Факт, 2023. 496 с.

8. Міжнародний захист людських прав : навч.-метод. посібник / колект. авт.; за наук. редакцією С. Г. Меленко, О. Д. Чепель. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 488 с.
9. Сущенко Д.В. Адміністративні процедури в Україні та країнах Європи: порівняльно-правовий аспект: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.07. Запоріжжя, 2018. 211 с.
10. Конституція України: Закон України від 28.06.1996. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Про адміністративну процедуру: Закон України від 17.02.2022 № 2073-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>.
12. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
13. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
14. Конвенція про статус біженців від 28.07.1951. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_011#Text.
15. Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту: Закон України від 3.08.2011. № 3671-VI/ URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3671-17#Text>.
16. Європейська хартія місцевого самоврядування від 15.10.1985. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text.
17. Про судову практику розгляду спорів щодо статусу біженця та особи, яка потребує додаткового або тимчасового захисту, примусового повернення і примусового видворення іноземця чи особи без громадянства з України та спорів, пов'язаних із перебуванням іноземця та особи без громадянства в Україні: Постанова Пленуму Вищого адміністративного суду України від 25.06.2009. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v_001760-09#Text.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

3 СЕМЕСТР

1. Передумови виникнення адміністративного права та адміністративної науки. Камеральні науки.
2. Поліцейське право, перехід до адміністративного права.
3. Предмет і метод адміністративного права у їх історичному розвитку.
4. Становлення та розвиток українського адміністративного права.
5. Адміністративне право у системі публічного права.
6. Концепти адміністративного права, групи (види) концептів, їх властивості та характеристики.
7. Предмет (відносини) адміністративного права.
8. Відносини зміст предмета адміністративного права.
9. Системність, парадигма предмета адміністративного права.
10. Метод адміністративно-правового регулювання.
11. Доктрина адміністративного права.
12. Поняття та сутність публічного управління.
13. Поняття та сутність публічного адміністрування.
14. Публічне управління, публічне адміністрування у системі форм реалізації державної влади.
15. Суб'єкти реалізації публічного управління, публічного адміністрування.
16. Правовідносини у сфері здійснення публічної влади.
17. Поняття та значення принципів адміністративного права.
18. Європейські стандарти (принципи) адміністративного права.
19. Система принципів адміністративного права.

20. Принцип верховенства права у системі принципів адміністративного права.
21. Поняття норми в адміністративному праві.
22. Структура адміністративно-правової норми.
23. Реалізація адміністративно-правових норм.
24. Форми і джерела норм адміністративного права.
25. Поняття та ознаки категорії «суб'єкт публічного адміністрування» («суб'єкт публічного управління»).
26. Система суб'єктів публічного адміністрування (публічного управління).
27. Система суб'єктів виконавчої влади та їх повноваження в умовах правового режиму воєнного стану.
28. Порядок створення, реорганізація та ліквідація органів виконавчої влади та місцевого самоврядування.
29. Органи державної влади, які не входять до системи органів виконавчої влади, як суб'єкти адміністративного права.
30. Значення та роль Кабінету Міністрів України як вищого органу виконавчої влади.
31. Характеристика та призначення військових та військово-цивільних адміністрацій.
32. Територіальна організація публічної адміністрації, характеристика адміністративно-територіального устрою України.
33. Правовий статус публічного службовця.
34. Основні завдання, принципи та правові засади діяльності Кабінету Міністрів України.
35. Склад, порядок формування Кабінету Міністрів України.
36. Основні повноваження Кабінету Міністрів України вищого органу виконавчої влади.
37. Повноваження Кабінету Міністрів України у відносинах Президентом України, Верховною Радою України, органами публічного управління та місцевого самоврядування.

38. Здійснення повноважень Кабінету Міністрів України.
39. Права та обов'язки членів Кабінету Міністрів України.
40. Функції Кабінету Міністрів як колегіального органу.
41. Правовий статус, повноваження та сфера діяльності урядових комітетів.
42. Повноваження Кабінету Міністрів України щодо видання нормативно-правових актів.
43. Порядок та особливості призначення і звільнення членів Кабінету Міністрів України.
44. Характеристика повноважень Президента України у сфері виконавчої влади України.
45. Рада Національної безпеки і оборони України як суб'єкт адміністративного права (публічного управління).
46. Значення Офісу Президента України у сфері публічного адміністрування (публічного управління).
47. Консультативні, дорадчі, допоміжні органи і служби при Президентові України у системі здійснення повноважень Президента України.
48. Подвійний характер адміністративно-правового статусу інституту Президента України.
49. Взаємодія Офісу Президента України з іншими органами державної влади.
50. Зміст поняття «приватна особа».
51. Види приватних осіб.
52. Адміністративна правосуб'єктність приватної особи.
53. Місце приватної особи в системі суб'єктів адміністративного права.
54. Приватна особа як об'єкт публічного адміністрування (публічного управління).
55. Громадяни України як суб'єкти адміністративного права.

56. Іноземці та особи без громадянства як індивідуальні суб'єкти адміністративного права.
57. Біженці та особи, які потребують додаткового чи тимчасового захисту як суб'єкти адміністративного
58. права.
59. Адміністративно-правовий статус фізичної особи-підприємця.
60. Юридичні особи приватної форми власності як суб'єкти адміністративного права.
61. Інститути громадянського суспільства як суб'єкти адміністративного права.
62. Загальний та спеціальний адміністративно-правовий статус приватної особи.
63. Сутність суб'єктивних публічних прав та обов'язків приватної особи.
64. Право на участь в ухваленні рішень.
65. Право громадян України на звернення.
66. Право на електронну петицію як особлива форма колективного звернення громадян.
67. Право на свободу мирних зібрань.
68. Право приватної особи на публічну інформацію.
69. Передумови виникнення регуляторних державних органів України.
70. Поняття, сутність та функції незалежних регуляторів у публічному адмініструванні (публічному управлінні).
71. Незалежні регуляторні органи України та їх види.
72. Правовий статус та сфера регуляторної діяльності Національної комісії, що здійснює державне
73. регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.
74. Правовий статус та основні завдання Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах електронних кому-

- нікацій, радіочастотного спектра та надання послуг пошто-
вого зв'язку.
75. Правовий статус та основні завдання Комісії з регулювання азартних ігор і лотерей.
76. Особливості правового статусу Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку як центрального органу виконавчої влади із спеціальним статусом.
77. Правовий статус Національної ради з питань телебачення та радіомовлення України.
78. Поняття, юридичне значення та ознаки нормативно-правового акта
79. Види нормативно-правових актів
80. Вимоги до нормативно-правового акта
81. Процедура підготовки і прийняття нормативно-правового акта
82. Набрання чинності (дія) нормативно-правового акта
83. Підстави для визнання нормативно-правового акта проти-
правним
84. Припинення дії нормативно-правового акта.
85. Поняття та ознаки індивідуального (адміністративного) акта
86. Види індивідуальних (адміністративних) актів
87. Процедура видання (ухвалення) індивідуального (адміністра-
тивного) акта
88. Набуття чинності (законність) індивідуального (адміністра-
тивного) акта.
89. Відкликання та скасування індивідуального (адміністратив-
ного) акта
90. Неправомірний індивідуальний (адміністративний) акт.
91. Юридичні наслідки неправомірних індивідуальних (адміні-
стративних) актів.
92. Юридичне значення та розмежування правових договорів
93. Поняття, сутність та ознаки адміністративного договору

94. Види адміністративних договорів
95. Правові передумови укладання адміністративного договору
96. Чинність адміністративного договору
97. Правові наслідки протиправного адміністративного договору
98. Нікчемний та недійсний адміністративний договір
99. Поняття, сутність та ознаки планів як інструментів публічного адміністрування (публічного управління)
100. Види та сфера застосування планів
101. Поняття, юридичне значення та ознаки фактичних дій
102. Види та сфера застосування фактичних дій

4 СЕМЕСТР

1. Поняття та сутність військово-адміністративного права
2. Предмет військово-адміністративного права
3. Принципи військово-адміністративного права
4. Система військово-адміністративного права
5. Джерела військово-адміністративного права
6. Поняття та особливості суб'єктів публічного адміністрування (публічного управління) у сфері оборони
7. Види суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) у сфері оборони
8. Система спеціальних суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) у сфері оборони
9. Збройні Сили України та інші військові формування як суб'єкти забезпечення оборони
10. Органи військового управління як суб'єкти публічного адміністрування (публічного управління) у сфері оборони
11. Поняття та сутність адміністративно-правових режимів.
12. Класифікація (види) адміністративно-правових режимів.
13. Адміністративно-правовий режим надзвичайного стану.
14. Адміністративно-правовий режим воєнного стану.

15. Повноваження військових адміністрацій.
16. Поняття та сутність публічної та державної служби
17. Види публічної та державної служби
18. Класифікація публічних та державних службовців
19. Вступ на публічну та державну службу
20. Службова кар'єра
21. Припинення публічної та державної служби
22. Поняття та особливості військової служби
23. Види військової служби
24. Призов і прийняття на військову службу
25. Проходження військової служби
26. Особливості проходження військової служби в умовах воєнного стану
27. Соціальний захист військовослужбовців
28. Поняття та значення дисциплінарної відповідальності державних службовців.
29. Система дисциплінарних стягнень та порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності державних службовців
30. Поняття дисциплінарної відповідальності військовослужбовців
31. Види дисциплінарних стягнення, що накладаються на військовослужбовців
32. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності державних військовослужбовців
33. Адміністративна відповідальність як вид юридичної відповідальності.
34. Поняття та ознаки адміністративної відповідальності.
35. Принципи адміністративної відповідальності.
36. Особливості адміністративної відповідальності юридичних осіб.
37. Законодавчі акти, норми яких регулюють відносини у сфері адміністративної відповідальності

38. Відмежування адміністративної відповідальності від інших видів юридичної відповідальності.
39. Правова невизначеність адміністративної відповідальності.
40. Поняття та ознаки адміністративного правопорушення (проступку).
41. Юридичний склад адміністративного правопорушення (проступку).
42. Особливості юридичного складу адміністративного правопорушення (проступку), зафіксованого в автоматичному режимі
43. Юридичний склад військових адміністративних правопорушень (проступків).
44. Відмежування адміністративного правопорушення (проступку) від кримінального правопорушення (проступку)
45. Поняття та призначення адміністративних стягнень.
46. Система і види адміністративних стягнень.
47. Заходи впливу, що застосовуються до неповнолітніх осіб за вчинення адміністративних правопорушень (проступків).
48. Заходи впливу, що застосовуються до юридичних осіб.
49. Загальні правила накладання адміністративних стягнень.
50. Обставини, що виключають адміністративну відповідальність.
51. Застосування основних та додаткових адміністративних стягнень.
52. Поняття та особливості провадження в справі про адміністративні правопорушення (проступок).
53. Звичайне провадження.
54. Спрощене провадження.
55. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення
56. Обставини, що виключають провадження в справі про адміністративне правопорушення
57. Органи (посадові особи), уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення

58. Випадки, коли протокол про адміністративне правопорушення не складається
59. Стадії провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки)
60. Розгляд та прийняття рішення у справі;
61. Докази в справах про адміністративні правопорушення (проступки), оцінка доказів
62. Права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні у справах про адміністративні правопорушення (проступки).
63. Порядок і строки оскарження постанови про накладання адміністративних стягнень
64. Виконання постанови у справі про адміністративні правопорушення (проступки)
65. Заходи забезпечення провадження у справах про адміністративні правопорушення (проступки)
66. Поняття, мета та ознаки адміністративної процедури.
67. Завдання адміністративної процедури як елементу публічного адміністрування.
68. Поняття принципу адміністративної процедури.
69. Законодавча та доктринальна класифікація принципів адміністративної процедури.
70. Характеристика універсальних та інституційних принципів адміністративної процедури.
71. Система нормативно-правових актів, що здійснюють регулювання адміністративної процедури.
72. Реєстраційні процедури.
73. Дозвільні процедури.
74. Інспекційні процедури.
75. Процедури притягнення до адміністративної відповідальності.
76. Процедури за заявою особи.

77. Поняття та адміністративна правосуб'єктність учасника адміністративної процедури.
78. Повноваження адміністративного органу як учасника адміністративної процедури.
79. Види учасників адміністративної процедури (адресат, заявник, оскаржувач), їх повноваження.
80. Правовий статус заінтересованих осіб як учасників адміністративної процедури.
81. Представництво інтересів учасника адміністративної процедури.
82. Порядок обчислення строків у адміністративному провадженні.
83. Строк вирішення (перегляду) справи.
84. Офіційне засвідчення справжності підпису, копії документа чи витягу з нього.
85. Ініціювання адміністративного провадження.
86. Початок адміністративного провадження та підготовка справи до вирішення.
87. Дослідження обставин справи, збирання доказів, розгляд і вирішення справи.
88. Проведення слухання у справі.
89. Оформлення і зміст адміністративного акта.
90. Чинність і припинення дії адміністративного акта.
91. Особливості реалізації електронних адміністративних процедур.
92. Право на адміністративне оскарження.
93. Суб'єкт розгляду скарги.
94. Процедура здійснення адміністративного оскарження.
95. Перегляд адміністративного акта як факультативна стадія адміністративної процедури.
96. Відкликання адміністративного акта.
97. Визнання недійсним адміністративного акта.

98. Порядок виконання адміністративного акта.
99. Поняття та види засобів захисту особи в сфері публічного адміністрування (публічного управління)
100. Адміністративне оскарження, процедура та строки розгляду і вирішення справи за скаргою.
101. Форми звернення громадян, їх характеристика та строки розгляду.
102. Суб'єкти адміністративного оскарження.
103. Медіація як альтернативний спосіб вирішення адміністративних спорів.
104. Поняття міжнародного захисту приватних осіб.
105. Система інституту «право міжнародного захисту».
106. Загальні засади міжнародного захисту в Україні.
107. Права, свободи та обов'язки осіб, що отримують міжнародний захист.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ДО КУРСУ

Основні:

1. Адміністративне право України: підручник. / П. Діхтієвський, Ю. Ващенко, Н. Задирака, В. Пашинський, В. Клинчук та інші; за заг. ред. П. Діхтієвського. Київ. «Видавництво Людмила», 2023. 772с.
2. Адміністративне право України. Повний курс: підручник / В. Галунько, П. Діхтієвський, О. Кузьменко та ін.; за ред. В. Галунька, О. Правоторової., Видання четверте. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2021. 656 с.
3. Загальне адміністративне право: підручник / Гриценко І.С., Мельник Р.С., Пухтецька А.А. та інші; за заг. ред. І.С. Гриценка. К.: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
4. Адміністративне право / редкол.: Ю.П. Битяк (голова) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. 2020. 960 с.
5. Адміністративне право України : підручник /І. Л. Бородин. К.: Алерта., 2019. 548 с.
6. Курс адміністративного права України: підручник / за ред. О. В. Кузьменко. 3-тє вид., допов. Київ: Юрінком Інтер, 2018. 904 с
7. Адміністративне право України (загальна частина) : навч. посіб. /Остапенко О. І. Ковалів М. В., Єсімов С. С. [та ін.] ; [Вид. 2-е, доп.] Львів : СПОЛОМ, 2021. 616 с.
8. Адміністративне право : навч. посіб. / Гонтар З. Г., Купчак М. Я., Харчук А. І. /Львів : СПОЛОМ, 2019. 72 с.
9. Адміністративне право зарубіжних країн: курс лекцій / О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, О.Є. Користін та ін.; за ред. О.В. Кузьменко. — Київ: Юрінком Інтер, 2014. 525 с.
10. Адміністративне право України: словник термінів / за заг. ред. Т.О. Коломoeць, В.К. Колпакова; Держ. вищ. навч. закл. «Запоріж. нац. ун-т». К.: Ін Юре, 2014. 520 с.
11. Коломoeць Т.О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник /Т.О. Коломoeць. — К.: Юрінком Інтер, 2011. 576 с.
12. Курс адміністративного права України: підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко (та ін.) / за ред. В.В. Коваленка. К.: Юрінком Інтер 2012. 808 с.
13. Науково-практичний коментар до проекту Закону України «Про адміністративну процедуру». Авт. колектив (Андрійко О.Ф., Бевзенко В.М. та ін.), за заг. ред. Тимощука В.П. К.: ФОП Мишалов Д.В., 2019. 460 с.
14. *Військове право України*. підручник /кол. авторів; за заг. ред. А.М. Колодія, О.В. Кривенка, В.Й. Пашинського. Київ: НУОУ ім. Івана Черняховського, 2019. 392 с.

Додаткові:

1. Діхтієвський П.В. Права особи та адміністративна юстиція: міжнародні засоби захисту. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика : колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. 986 с. С. 64–96.
2. Діхтієвський П. В., Литвин Н. А., Пашинський В. Й. Громадянське суспільство в механізмі демократичного цивільного контролю: теоретико-правовий аспект. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія: «Юридичні науки», 2023. № 7.
3. Авер'янов В.Б. Людиноцентрична ідеологія як основа реформування адміністративного права в умовах інтеграційного процесу. Держава та регіони. Серія право, 2010. Вип. 2. С. 87–92.
4. Ващенко Ю.В. Концептуальні засади співвідношення конституційного та адміністративного права. Адміністративне право і процес, №3 (17). 2016. С. 21–35.
5. Ващенко Ю.В. Тенденції розвитку адміністративного права в Україні в світлі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів. Адміністративне право і процес, № 4(18). 2016. С. 4–15.
6. Гаєвський І.М. Історико-аналітичний погляд на розвиток національного законодавства у сфері фінансового моніторингу. Науковий вісник Академії муніципального управління. Серія «Право». Випуск 1. ч. 2. 2015. С. 26–31.
7. Герасименко Є.С. Адміністративне провадження у справах щодо статусу біженців. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика : колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. С. 227–267.
8. Голосніченко І., Голосніченко Д. Правові режими та адміністративні послуги: взаємозв'язок та необхідність врахування. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика : колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. С. 466–481.
9. Діхтієвський В. Роль адміністративної процедури у забезпеченні доступу до публічної інформації про стан використання природних ресурсів. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика : колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломоець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. С. 688–713.

10. Залужний В. Ф., Шаптала С. О., Кримець Л. В., Пашинський В. Й. Концептуальні засади формування перспективної системи дисциплінарної відповідальності військовослужбовців Збройних Сил України в контексті євроатлантичної інтеграції. Наука і оборона. 2023. № 1.
11. Колпаков В. Антикорупційна місія адміністративного права. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика :колективна монографія / Є.Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака,Т. Коломoeць, В. Клиnчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. С. 18–63.
12. Міхровська М. Електронне урядування — важливий крок до забезпечення прав людини. Концептуальні засади розвитку вітчизняногоадміністративногоправата процесу: тенденції, перспективи, практика :колективна монографія / Є.Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака,Т. Коломoeць, В. Клиnчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. С. 567–608.
13. Панейко Ю.Л. Наука адміністрації й адміністративного права. Загальна частина / Ю.Л. Панейко: [уклад. В.М. Бевзенко]. Київ: Дакор, 2016. 463 с.
14. Пашинський В. Адміністративно-правове забезпечення оборони України: історичний розвиток та сучасні тенденції.Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика :колективна монографія / Є.Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака,Т. Коломoeць, В. Клиnчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «BaltijaPublishing», 2022. С. 338–381.
15. Пашинський, В., Ступак, Д. Адміністративно-правове забезпечення правового режиму воєнного стану в Україні. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки, 53(1(53)). 2023. С. 37–40.
16. Савіцька В.В. Надання публічних послуг органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування. Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія». Том 29. Одеса: Національний університет «Одеська юридична академія», 2021. С. 201–207
17. Савіцька В.В. Принципи належного врядування в діяльності публічної адміністрації. Юридичний науковий електронний журнал. №11. Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2021. С. 510–513.
18. Сусак М.С. Інфраструктура населеного пункту: поняття, ознаки та складові елементи. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративного права та процесу: тенденції, перспективи, практика: колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломoeць, В. Клиnчук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія: «Baltija Publishing», 2022. С. 783–808.
19. <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/view/256/7156/14911-1>
20. Стеценко С. Предмет адміністративного права як «вічнозелений» сюжет адміністративно-правової науки. Право України. 2019. № 5. С. 29–45.

21. Цьоменко А.В. Генеза нормативно-правового забезпечення захисту персональних даних громадян. Концептуальні засади розвитку вітчизняного адміністративно-господарського процесу: тенденції, перспективи, практика : колективна монографія / Є. Герасименко, П. Діхтієвський, Н. Задирака, Т. Коломонець, В. Клиничук та ін.; за заг. ред. П. Діхтієвського, В. Пашинського. Рига, Латвія : «Baltija Publishing», 2022. С. 941–973.
22. Школик А. Формування національної доктрини адміністративного права: історія, сучасний стан і перспективи / А. Школик // Право України. 2021. № 10. С. 60–72.
23. Leheza, Y., Yurovska, V., Zadyraka N., Myroniuk, R., Melnyk, V. Introduction of electronic governance technologies in administrative, social and labor relations: Legal regulation and foreign experience. *Revista de la Universidad del Zulia*. 2022. Vol. 14 (39), P. 445–456.
24. Zadyraka, Nataliia. Leheza, Yevhen. Bykovskiy, Mykola. Zheliezniak, Yevhenii. Leheza, Yulia. Correlation of Legal Concepts of Administrative Procedure and Administrative Liability in the Sphere of Urban Planning. *Jurnal citahukum indonesian law journal*. Vol. 11 No. 1, pp. 33–44.

Основні нормативно-правові акти:

1. Конституція України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Загальна декларація прав людини. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text
4. Закон України «Про Кабінет Міністрів України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18#Text>
5. Закон України «Про центральні органи виконавчої влади». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3166-17#Text>
6. Закон України «Про місцеві державні адміністрації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/586-14#Text>
7. Закон України «Про державну службу». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3723-12#Text>
8. Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
9. Закон України «Про військово-цивільні адміністрації». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/141-19#Text>
10. Закон України «Про правовий режим воєнного стану». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>
11. Закон України «Про адміністративну процедуру» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2073-20#Text>
12. Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19#Text>

13. Закон України «Про громадські об'єднання»URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17#Text>
14. Кодекс України про адміністративні правопорушенняURL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>
15. Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>
16. Закон України «Про доступ до судових рішень». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3262-15>
17. Закон України «Про статус народного депутата України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2790-12#Text>
18. Закон України «Про прокуратуру». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
19. Кодекс адміністративного судочинства України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>
20. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>
21. Виборчий кодекс України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
22. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України». URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/950-2007-п#Text>
23. Положення про Офіс Президента України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436/2019#Text>

Навчальне видання

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО»**

Видано в авторській редакції

Підписано до друку 02.12.2024. Гарнітура Source Serif Pro. Формат 60×84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Ум.-друк. арк. 6,98.
Наклад 300 прим.

Редакційна підготовка та друк ТОВ ВД «Дакор»

Свід. ДК № 4349 від 05.07.2012

☎ +38(067) 153-96-73; ✉ vd_dakor@ukr.net 🌐 www.dakor.com.ua

📍 03057, м. Київ, просп. Берестейський, 56